

Atitudini

*Tabăra Internațională de
SCULPTURĂ MONUMENTALĂ
Ploiești, 2019*

Gânduri la deschiderea Taberei Internaționale de Sculptură Monumentală

Ploiești 2019

de Gelu Nicolae Ionescu

Am crezut și cred că misiunea unei instituții de cultură are o importantă componentă de sfințenie, întrucât slujește sufletului, apărând și promovând dimensiunea cea mai înaltă a omului. Astfel traduc eu rostul unei instituții de cultură: a genera evenimente cultural-artistice pentru toate categoriile de public, de a descoperi și promova talentele și valorile culturale, de a contribui la crearea unui patrimoniu cultural cât mai valoros al comunității în slujba căreia își desfășoară activitatea.

Cu alte cuvinte, o instituție de cultură oferă oamenilor „frumos”, contribuie la scrierea istoriei esențiale, profunde, a culturii căreia îi aparține, dar și la istoria culturală universală, având în vedere că, în geografia culturală, nu există granițe.

Așa gândind, nu am ezitat niciodată să mă implic într-un proiect cultural, oricât de complex ar fi fost, indiferent cât de dificilă a

fost realizarea lui. Asumarea unor riscuri, a unor greutăți, gândind în primul rând către scopul superior, este o etapă foarte importantă de parcurs în derularea proiectelor culturale de anvergură.

Am creat, pe rând, alături de colegi și de colaboratori, cea mai longevivă revistă culturală din istoria presei culturale prahovene, concursuri de literatură și teatru pentru amatori, un cenaclu puternic, serios, am editat cărți care s-au bucurat de o largă apreciere, am continuat organizarea unor evenimente devenite tradiție.

Atunci când a apărut provocarea unei tabere de sculptură am acceptat-o, deși știam cât de greu va fi. Am realizat anul trecut o primă tabără de sculptură monumentală în marmură. Ea s-a încheiat cu bine, iar Ploieștiul și-a îmbogățit patrimoniul cu șapte opere de artă remarcabile.

Acceptând și anul acesta provocarea de a organiza o tabără de sculptură, voi trăi din nou bucuria de a promova arta contemporană, alături de colegi și de parteneri, și de a îmbogăți patrimoniul orașului nostru.

Casa de Cultură „Ion Luca Caragiale” a Municipiului Ploiești, Consiliul Local al

Municipiului Ploiești, Primăria Municipiului Ploiești, la inițiativa Asociației Culturale 24PHArte, în parteneriat cu: UAP Ploiești, Asociația 24PHArte, Parc Municipal Vest, TCE, SGU, Filarmonica „Paul Constantinescu” Ploiești, Teatrul „Toma Caragiu” Ploiești, organizează în perioada 17 august -15 septembrie 2019, în Parcul Municipal Vest Ploiești, Tabăra Internațională de Sculptură Monumentală Ploiești 2019.

Cei zece sculptori selecțiați de Comisia de selecție sunt: Jhon GOGABERISHVILI – GEORGIA, Petre PETROV – BULGARIA, Hitoshi TANAKA – JAPONIA, Ali JABBAR – ARABIA SAUDITĂ, Miguel ISLA – SPANIA, Eugen PETRI – ROMÂNIA, Răzvan MINCU – ROMÂNIA, Ayhan KAYAPINAR – TURCIA, Ioan GRECU – REPUBLICA MOLDOVA și Djordje CPAJAK – SERBIA. Aceștia vor lucra în marmură de Rușchița, iar operele de artă create de ei pe parcursul taberei vor intra în patrimoniul Municipiului Ploiești.

Mulțumesc sponsorilor Bes și Cora România pentru sprijinul acordat și vă invit să vedeți la lucru cei zece artiști!

Bucurați-vă de Frumos!

DESPRE NOI:

Publicație editată de: Primăria Municipiului Ploiești și Casa de Cultură „Ion Luca Caragiale” a Municipiului Ploiești

Fondator principal și redactor coordonator: Gelu Nicolae Ionescu

Cofondator: Ion Stratan

Redacția: Constantin Dobrescu, Traian D. Lazăr, Ion Bălu, Gabriela Teodorescu, Mădălina Paula Ștefan, Iulia Dragomir, Ion Șt. Balcu

Adresa: Piața Eroilor nr. 1A, Ploiești
e-mail: gelunionescu@yahoo.com
revistaculturala@casadecultura.ro

tel./fax: 0244/578 148
0725 893 134

ISSN: 1584 - 0832

Layout & DTP: Olteanu Alexandru Mihail
Responsabilitatea morală și juridică asupra afirmațiilor făcute revine autorilor.

Copertile 1-4: Proiecte propuse pentru Tabăra Internațională de Sculptură Monumentală, ediția a II-a, Ploiești, 2019

Tipărire: S.C. Seladocom S.R.L., Brăila

Însemnări rapide despre Spațiul imaginar al literaturii române

de Eugen Simion

Un poet simbolist, Maurice Maeterlinck, spunea că, dacă astrele ar fi mobile, timpul și spațiul n-ar exista... Mișcarea, dar, creează timpul și spațiul – două concepte fără de care tot ce există, pentru că există, și, cum spunea filozoful grec, tot ceea ce nu există pentru că nu există, două concepte, repet, sau două puncte de reper, fără de care omul n-ar fi ceea ce este. Sau, mai bine spus, n-ar mai fi ceea ce el a reușit să fie. Biblia ne dă o sugestie cum și în câte zile Dumnezeu a creat din haos lumea cu tot ceea ce există și la urmă, a creat, după chipul său, omul pe care l-a pus stăpân peste lucruri și viețuitoare. Fiind vorba de zile cosmice, nu putem ști cu exactitate cât a durat în realitate procesul creației. Deducem, doar, că după ce a creat toate acestea, adică în a șaptea zi

a universului, Dumnezeu s-a odihnit și a contemplat creația sa. Și-a acordat, altfel spus, un moment estetic în care să observe și să judece creația pe care tocmai o săvârșise... A contemplat, dar, spațiul (lumea pe care o crease), dar n-a contemplat timpul pentru că, fiind etern, Dumnezeu, nu are noțiunea de timp. Eternitatea suprimă timpul sau îl dilată atât de mult încât el își pierde dimensiunea. Numai omul are sentimentul timpului și, mai ales, are sentimentul trecerii lui inexorabile și, prin aceasta, omul are sentimentul condiției sale de existență (cel mai profund, cel mai greu și cel mai insuportabil). Omul află că nu este etern și că viața lui este doar o scurtă trecere. El nu vede timpul, pentru că timpul nu are corp, dar îl simte când se uită în jurul său și observă că toate vin și trec și că, în fond, lumea nu-i decât o nesfârșită trecere...

Cum judecă literatura această trecere și petrecere? Fabulând. Ficționând, imaginând spații paradisiace în care omul este mereu tânăr și existența lui este eternă sau, dimpotrivă, imaginând spații mici, sufocante, în care omul trăiește în cutia de chibrit a unui bloc modern, singur într-o lume agitată și străină. Nu-i rămâne decât să-și organizeze viața în funcție de aceste date noi, departe de miracolul naturii și foarte departe de splendorile creației divine realizate în prima dimineață a lumii. Îi mai rămâne, totuși, ceva în această sin-

gurătate grea, dacă este scriitor sau este un spirit religios. Dacă este scriitor (bun scriitor) poate crea, el însuși, lumi imaginare, spații în care spiritul său se împlinire, poate crea spații de securitate, cum le spun criticii tematiști de felul lui Jean-Pierre Richard. Acelea în care omul se simte apărat și, totodată, împlinit... Dacă este un spirit credincios și nu pune la îndoială ceea ce îi promit Evangheliile, omul se gândește la viața de dincolo și la raiul din care a fost izgonit. Acolo spațiul nu are timp și timpul n-are durată, iar omul nu mai este povara niciunei limite... Omul este, în sfârșit, liber și etern. Desigur: liber și etern în reveriile sale și în credința sa nestrămutată...

Cum literatura nu-i, în fond, decât o lungă reverie scrisă, să vedem ce ne promite ea în privința spațiului și timpului. Las, deocamdată, timpul deoparte, am să spun ceva doar despre spațiile literaturii, mai precis, despre spațiile imaginate de literatură, spațiile de securitate, cum am văzut că le spun criticii literari interesați de imaginarul poetic. Căci mai ales poezii au acest dar de a crea spații imaginare sau, cum li se mai zice, țări imaginare... Nu numai poezii, desigur, dar mai ales ei. Istoria acestor țări ficționale începe de departe, de la primele epopei ale lumii. Ce-i Ithaca în care vrea să se întoarcă rătăcitorul Ulise (simbolul spiritului voiajor) dacă nu o patrie imaginară, simbolul unui univers intim, al spațiului securizat pe care el l-a părăsit, prin răz-bunarea zeilor, timp de 20 de ani? E lumea lui și centrul existenței sale: Cu Penelopa care îl așteaptă, cu fiul său Telemah, pe care l-a lăsat copil și este acum un bărbat

tânăr, cu părinții și dușmanii săi, pețitorii, care îi toacă averea și vor să-i ia nevas-ta...

Facem un salt de câteva milenii și ajungem la Moartea lui Ivan Ilici. Spațiul s-a redu teribil pentru eroul lui Tolstoi, din tot universul n-a mai rămas decât o găurică în care este împins de o forță necunoscută să intre și el, eroul agonizant, ajuns la capătul puterilor sale, refuză să intre. Unde-i vasta stepă, unde-s munții magnifici, dar orașele grandioase și aro-gante, dar imensitatea și frumusețea cerului de deasupra? Toate s-au dus, a rămas doar găurica în fața căreia eroul lui Tolstoi se luptă să nu intre, dar ne se poate împotrivi prea mult timp. Timpul implacabil (fatalitatea în care credeau vechii greci și cred încă oamenii simpli!) îl împinge în îngusta fisură a spațiului. Atât i-a mai rămas, aceasta-i unica poar-tă care se deschide spre alt univers, necunoscut pentru om... Spațiul securizat? Nu, evident, ci ce-a mai rămas pentru om în ultima clipă a existenței sale. Un spațiu imaginar și acesta, lipsit de grandoare, tragic și, într-un anumit sens, derizoriu... Dar, pentru că în preajma lui stă moar-tea, spațiul-derizoriu (meschina găurică) capătă, nu prin el însuși, ci prin funcția lui simbolică, o notă tragică. Este mer-itul literaturii și este în puterea literatu-rii de a înnobila aceste spații meschine, negative, după cum, tot literatura poate crea locuri imaginare în care individul se simte ca în prima dimineață a universu-lui, adică, pur, puternic, frumos, în bună relație cu natura și cu sentimentul că se bucură de grația divină.

Amintiri despre statui

de Alex Ștefănescu

Fotografie de Tabita Popescu

Fiind student, păduri cutreieram... De fapt, nu păduri, ci parcuri, împreună cu prietenul meu, George Arion, cunoscutul scriitor de azi. Odată, în parcul Herăstrău ne-am oprit în fața bustului lui Maxim Gorki. „Uite, George, aici va sta și statuia ta...” În loc să joace comedia modestiei și să protesteze, el m-a întrebat nemulțumit: „De ce tocmai aici?”. I-am răspuns: „Pentru simetrie: Maxim Gorki și Minim Arion”.

*

O doamnă care locuia într-un bloc vecin cu al meu și îmi vedea fereastra luminată în fiecare noapte, m-a întrebat cu ce mă ocup când toată lumea doarme. I-am explicat că citesc și scriu. Ea s-a mirat: „Renunțați pentru asta la somn?! Dar de ce, vreți să vă ridice cineva o statuie?!” I-am spus sincer: „Da.”, Uimită, biata femeie a plecat făcându-și cruce.

*

Pe vremea când lucram ca ziarist la „Româ-

nia liberă” și semnam o rubrică săptămânală „Cronica tradițiilor”, am ajuns într-un oraș din provincie, unde un activist al PCR comandasese unui artist local o statuie a lui Eminescu, pe care voia s-o amplaseze într-un loc vizibil. Activistul era mândru de faptul că ceruse sculptorului să-l reprezinte pe Eminescu fără plete. În felul acesta el se alia campaniei furibunde duse pe atunci de autorități împotriva părului lung purtat de tineri (tinerii „pletoși” erau uneori ridicați de pe stradă și duși cu forța la frizer).

Văzând macheta statuii, m-am îngrozit. Eminescu, „tuns” foarte scurt, arăta jalnic, ca un rugbist cu o privire romantică. I-am dat telefon lui Octavian Paler, m-am sfătuit cu el și, a doua zi, i-am spus activistului: „Mi-am adus aminte, a mai fost undeva o problemă, cu o statuie a lui Ciprian Porumbescu. Sculptorul l-a făcut fără plete și a ieșit scandal mare, s-a considerat un afront adus lui Marx și Engels, care erau pletoși și bărboși.” Interlocutorul meu a îngăimat ceva, cu privirea pierdută și n-a mai zis nimic. Peste un an, când am vizitat a doua oară localitatea, statuia, instalată pe soclul ei, pe marginea unei bulevard, îl reprezenta poet așa cum îl știm, cu plete.

*

La lansarea unei cărți, organizată la un „Mall”, Gabriel Liiceanu mi-a dat cuvântul, prezentându-mă astfel publicului: „Aveți în fața dv. o statuie a criticii literare...” Eu am intervenit: „Nu o statuie, ci materialul în care s-ar putea sculpta cândva o statuie.”

*

Prietenele mele de la Biblioteca Națională m-au fotografiat în fața statuii unui balaur cu trei perechi de ochelari. Fotografia a apărut într-un ziar cu o explicație greșită. În loc de „Alex. Ștefănescu și balaurul criticii literare”, scria doar atât: „Balaurul criticii literare”.

LUPTELE DE LA GALAȚI ¹

de Ion Bălu

În ianuarie 1918, exista un pericol real, ca o parte din trupele rusești, atrase de mirajul revoluției bolșevice, „să încerce ocuparea pământului românesc”. Armata a VI-a rusă, aflată pe linia frontului Tecuci-Galați, a aderat „complet” la sovietizarea Rusiei. Diviziile a IX-a și a X-a din Corpul Siberian, împreună cu vedeta torpiloare venită din portul Reni, au încercat în zilele de 21 și 22 ianuarie stil nou, să ocupe orașul Galați.

Militarii ruși din Divizia a I0-a au ocupat unitatea de pompieri din oraș. Ei au umplut cu petrol rezervoarele mașinilor de stingere a incendiilor, spre a provoca incendierea orașului.

Românii aveau pe Dunăre opt vedete torpiloare, comandate de Guvernul României între anii 1907-1908 șantierelor navale engleze din Londra. Comanda acestei unități fusese încredințată comandorului Constantin Niculescu-Rizea, directorul Arsenalului Marinei Militare. El a ordonat amplasarea pe dealul Țiglina a opt tunuri demontate de pe cuirasatul „Elisabeta”. Pe același deal au fost dislocate două companii din Regimentul 21 și Regimentul 50 Infanterie.

Vreme de două zile, orașul Galați a fost puternic bombardat de artileria rusă. În timpul nopții, pe străzile orașului, au avut loc confruntări armate între români și ruși.

Sub conducerea comandorului Niculescu-Rizea și a colegului Băescu, românii au atacat pe linia Cătușă-Mălina. Surprinși de atacurile combinate ale marinei militare române, infanteriei și intervenției a trei avioane românești, rușii au capitulat în dimineața zilei de 22 ianuarie 1918. Armatele rusești au fost dezarmate și, sub supravegherea santinelor române, au fost nevoiți să treacă Prutul.

În zilele următoare, trupele rusești aflate în Munții Neamțului și a Sucevei, și-au părăsit pozițiile lor, năzuind să ajungă la Roman și Pașcani. La Timir-

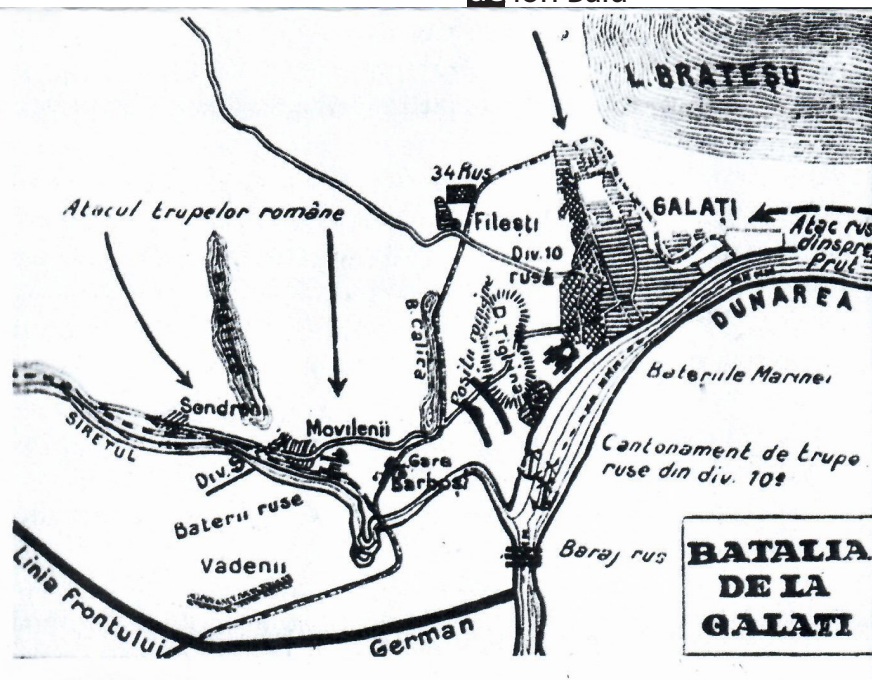

Fig.1 - Preluată din *Lucrarea* [1]

șești, unitățile de vânători de munte îi dezarmază.

La 25 ianuarie, o altă coloană rusească, venind de la Cristești se apropie de Soci. Maiorul Butnarie, comandantul Batalionului 2, le iese înaintea. Dar este împușcat pe la spate de către ruși. Aceasta a constituit semnalul dezlănțuirii atacului de artilerie și infanterie „... precizia tunurilor noastre – sublinia Kirițescu – e desăvârșită.” Fostele forțe aliate sunt împrăștiate. Infanteria română pornește la atac, încât rușii sunt nevoiți să lepede armele și să se îndrepte spre nord.

Până spre sfârșitul lunii au mai fost confruntări armate între ruși și români la Pașcani, Spătărești și Mihăileni. În toate aceste localități, „armatele rusești trebuie să-și plece capul în fața energiei și a hotărârii soldaților români”. În zilele următoare, evacuarea din spațiul teritorial al României a continuat cu regularitate, „potrivit programului fixat de cele două comandamente”.

La 27 ianuarie 1918, trupele române, chemate în ajutor de Republica Moldovenească, intrau în Chișinău, iar către sfârșitul lunii februarie, cu ocuparea Cetății Albe, cel din urmă petec al acestui pământ neaoș moldovenesc reîntrase în stăpânirea legitimirilor lor stăpâni ².

- 1 Cristian Dragoș Căldăraru, *Scurtă istorie de eroism: Apărătorii orașului Galați, Historia*, Anul XVIII, nr. 192, ian 2018, pag 60-62;
- 2 Constantin Kirițescu, *Istoria războiului pentru întregirea României*, ed. a II-a, 1916-1919, vol. al II-lea, Editura Casei Școalelor, București, pp.33-50.

Prima eliberare din închisoarea Aiud

... Omizile strivite care îndrăzniseră să înfrunte și să se cațere pe pereții înalți ai Kremlinului. Pe la orele zece, am primit de la grefa închisorii foaia de drum și biletul de eliberare, dar nu eram singur. Un tânăr contabil, condamnat pentru delapidare, în urma rejudecării procesului, obținuse o reducere a pedepsei și fusese pus în libertate o dată cu mine. Atunci am realizat diferența dintre noi. El era bine proporționat, grăsuț și bronzat, de parcă atunci s-ar fi întors de pe plajele cu nisipul de aur al Pontului Euxin. În timpul detenției, muncise la grădina de zarzavat a penitenciarului făcând o helioterapie, uneori împotriva voinței lui. Eu, alb la față, ca o coală de hârtie, cu o sănătate îndoielnică, parcă apărusem din lumea stafilor. Venisem în secție, dar înainte stătusem în celular, la parter, unde soarele nu ajungea datorită obloanelor masive de lemn montate în mod criminal la ferestre. N-am înțeles niciodată rostul acestor obloane, dar intuiam că au fost gândite pentru a ne prelungi agonia în detenție. Din Procesul de la Nürnberg nu se învățase nimic. Crimele comise în lagărele de exterminare naziste nu treziseră niciun ecou în conștiințele intoxicate de literatură bolșevică. Însuși comandatul Coller dădea dovadă de acest lucru prin ura cu care ne urmărea fiecare mișcare. Dar nici cu cei câțiva evrei, condamnați politic, nu s-au purtat mai frumos. Acum, încărcat de emoții, cu traista în spinare, în care-mi mai păstram câteva zdrențe, păraseam această instituție a morții. Eram liber. Doream să văd alte fețe de oameni decât acelea cu petlițe albastre la guler, să văd flori, flori cât se poate de multe. În gara Teiuș, am schimbat trenul. Prietenul meu de „drept comun” îmi cumpărase și mie tichet de accelerat, parcă intuind că prin buzunarele mele șuieră vântul sălbatic. Era atent cu mine și m-a impresionat profund gestul lui stângaci de a-mi întinde o sticlă cu bere și un pachetel cu pâine proaspătă și șuncă de Praga, parcă de teamă să nu mă jignească. Doamne, câtă cumsecădenie era ascunsă în el. Câtă blândețe, câtă omenie, cât bun simț. Era din părțile Brașovului și, acasă, îl așteptau soția și un copil pe care îl lăsase mic și acum era de vârstă școlară. Nimeni nu poate înțelege mai bine privarea de libertate, decât cei care au trăit-o și au pierdut-o într-o clipă de nepământească răspântie. Trenul care sosise dinspre Cluj, cu destinația București, nu era aglomerat. Erau chiar și compartimente aproape goale, prin care abia puteai număra două-trei persoane moțând în așteptarea gării de destinație. Al nostru era parcă un pic mai ocupat. Lângă fereastra din stânga, o doamnă la aproape șaiszeci și cinci de ani, dezlega un rebus, lângă ea o tânără medicină din Cojocna împletea absentă un pulover, iar vis á vis, un preot și o tânără de la Filologie încropiseră o timidă conversație despre marele poet Mihai Eminescu. Flămând de spațiu și azur, m-am dus lângă fereastră să urmăresc, în defilarea anonimă a fiecărui ciorap de mătase, pe fata cu ochi negri pe care o pierdusem cu opt ani în urmă, în clipa încătușării mele. În compartiment se iscase o discuție: „-Ce pute tânărul acesta! Spuse doamna în vârstă, scoțându-și batista și ducând-o la nas, arătând către mine: ar trebui să-și mai spele hainele de pe el, ce dracu, că apă este destulă, nu vedeți că nici nu se sinchisește?...” –Da, doamnă, pute, dar nu-l incriminați, că el n-a văzut soarele de ani de zile, pe câtă vreme

dumneavoastră l-ați văzut în fiecare zi. I-a fost dat să se elibereze din penitenciarul Aiud. Uitați-vă la el și numărați-i coastele prin cămașă mai spune tânărul contabil, urmărindu-mă cu ochii cumpănitori. Și dintr-o dată, parcă trezindu-mă dintr-un vis, mi-am dat seama că este vorba despre mine și că hainele cu care eram îmbrăcat erau îmbibate cu nelipsitul iz de naftalină și mucegai, specific închisorilor și, în mod special celor din Republica Populară Română. M-am tras înapoi în colțul meu către ușă, însingurat ca un păianjen, venit să-și adulmece prada amintirilor. Dându-și seama că a comis o gafă, vârstnica doamnă a ținut să se scuze, spunând că și ea a avut un nepot condamnat pentru delict de uneltire împotriva Securității Statului, dar se eliberase în anul 1952 și că lucra acum la Trustul de Construcții Industriale Brașov. Pe la Sighișoara, tânără medicină, cu degetele delicate de fecioară, secționă cu migață un pui, oferindu-mi partea cea mai rumenită. -Știu că la închisoare nu v-au servit cu pui fripți și nici alte delicatese, îngăduiți-mi să vă ofer această jumătate. Dar mie nu-mi era foame. Mulțumindu-i tinerei pentru gest, am luat-o și pus-o alături de hrana rece care mi se dăduse de la penitenciar. O bucată rânceadă de slănină cu sarea pe ea de trei milimetri și o bucată de brânză, tot pe-atât de sărată. La Brașov au coborât toți, inclusiv contabilul, al cărui nume, sub povara anilor, nu îl mai rețin, dar care a avut grijă să-mi lase mie, dintr-un gest de umanitate, ziarele și revistele ce le cumpărase la Teiuș, pentru a le lectura acasă. Multă vreme am păstrat în memorie imaginea transfigurată a celui tânăr, dar niciodată nu mi-a mai fost dat să aud de el, cu toată dorința mea arzătoare de a-l reîntâlni. De la Predeal au urcat doi tineri fericiți, plecați în luna de miere, iar de la Sinaia un arhitect, supradimensionându-și personalitatea, și o călugăriță plecată cu treburi monahale la Mănăstirea Pustnicu. Retras în turnul meu de fildeș, locul de lângă ușă, încep să rânduiesc amintirile în coliba lor cu dreaptă măsură fixându-le în spațiu și timp. Aproape că sunt absent de la tot ce se discută în compartiment, nu mă interesează, deși sunt primii civili pe care îi întâlnesc după opt ani de detenție. Am ajuns, în sfârșit, la Gara de Nord. Animație mare. Mă amestec și eu în puhoiul uman care se întinde ca o pastă omogenă până dincolo de Calea Griviței. Mă simt amețit, dar dorul de casă îmi dă puteri nebănuite. Oricum animația îmi face plăcere, îmi dă o senzație ciudată, parcă-mi restituie ceva din personalitatea mea confiscată în mod abuziv cu opt ani în urmă, la arestare. Trag cu nesaț aer în piept și pornesc la drum. Din nefericire, nu am niciun leu la mine, nici chiar douăzeci și cinci de bani să-mi cumpăr un bilet de tramvai, să mă ducă acasă. Bani pe care-i aveam, proveniți de la canal, au rămas la închisoarea Văcărești și s-au pierdut o dată cu bagajele, în ciuda a trei-patru reclamații făcute la Târgu Ocna. Nu mă înspăimântă drumul pe jos, deși stau foarte departe, pe strada Căplescu, o străduță adiacentă a șoselei 13 Septembrie. Optimist, îmi iau traista în spate și pornesc pe jos, fără să țin cont că mușchii mei atrofiați nu mai sunt capabili de efort. Până la Academia Militară, m-am oprit de trei ori. Trei popasuri care mi s-au părut cât nopțile de carceră petrecute la Aiud. Am făcut febră musculară, dar nu contează. La nevoie, puteam să mă opresc de douăzeci de ori, fiecare metru câștigat era o victorie obținută asupra mea, un

semn că merită să trăiesc în ciuda cuiei cu care am fost crucificat prin închisori. În viață, nu m-a impresionat frumusețea păunului, cât cântecul ciocârliei în deplină libertate. La închisoarea din Târgu Ocna, în perioada de relativă relaxare, „bandiții politici” salvaseră din ghearele unei pisici, pripășite pe acolo, trei pui de sticleți, pe care îi adăpostiseră într-o colivie improvizată și agățată într-un loc ferit de istețimea și viclenia pisicii. Părinții puilor veneau de câte zece-douăsprezece ori pe zi și le aduceau viermișori, gândăcei și mai știu câte insecte, să le grăbească maturitatea. Fenomenul era observat de la ferestre de toți deținuții politici care tânjeau după libertate, mai puțin temnicerii noștri, care considerau că suntem săriți de pe fix. Puii s-au făcut mari, au zburat și s-au desprins de părinții lor, dar nu și de deținuții politici, cărora le cântau pe la ferestrele cu zăbrele masive de fier trilurile lor până mai ieri private de libertate. Un gardian nemilos le-a sfărâmat colivia fixată în spațiu și puii, deveniți adulți n-au mai venit. Se pierduseră undeva în pădurile Măgurei, parcă speriați de ura omului cu apucături de uliu. Câți ani să fi trecut de atunci? Nu știu. Drumul îl parcurgi totdeauna ușor, când drumețul obosit mai găsește în straița amintirilor o urmă de vis, pălpâind în candela unei lacrimi. Am ajuns, în sfârșit pe strada mea. Emoția mă copleșește. Gardurile au ceva din șubrezenia oamenilor bătrâni care au suferit mult. Sunt adus de spate, ca un lombosciatic care știe că nu mai are mult de trăit. E ora șase și douăzeci. E ora când salariații, cu câte un pachetel mic de hrană în sacoșă, se grăbesc către porțile uzinelor. Primul om întâlnit pe străduța mea este un neamț, domnul Mosman. Doamne, cât a îmbătrânit! Îl lăsasem cu două-trei fire de păr grizonate și acum era alb complet și cocărat ca un semn de întrebare. La început nu m-a recunoscut. Se petrecea exact fenomenul pe care-l trăisem și eu. Fenomenul constatativ. În ochii lui rămăsesem același elev de liceu neștiutor în ale vieții și parcă ochii refuzau să creadă că insul din fața lui ar avea vreo legătură cu mine. Când, în sfârșit, m-a recunoscut, a început să plângă și să mă strângă în brațe, de parcă aș fi înviat din morți. –Domnule George, cât te-ai schimbat, aproape să nu te mai recunosc. Dintr-o curte a ieșit o femeie. O femeie grăbită cum sunt gospodinele dimineața, care, recunoscându-mă, a început să strige, din toate puterile, din curte în curte: -A venit Gicu al coanei Filofteia. Și dintr-o dată strada s-a umplut de lume, ca semn de omagiu față de întoarcerea din genune a „fiului risipitor”. Câte emoții, câte emoții! Mama încă nu știa, se pregătea să se ducă la serviciu, cu aceeași corectitudine pe care i-o știam. Încă nu-i ajunsese la ureche forfota neobișnuită a străzii, freamătul acela de neînțeles, rezultat al marilor evenimente. Când a dat cu ochii de mine, a rămas sprijinită de perețele casei și, preț de o clipă, parcă nu-și dădea seama că sunt eu; apoi a prins să mă sărute și lacrimi mari au prins să-mi ude cămașa. Simțea nevoia să plângă cu niște sughituri parcă nepământene. Am încercat să o împiedic să mai plângă, dar sunetele ce-mi ieșeau din gât, parcă nu erau ale mele, erau ale altuia, străin mie. În curte se strânseseră peste treizeci de vecini și vecine veniți să mă vadă și să mă pipăie, pentru a se convinge că într-adevăr sunt eu.(...)

*

În căutarea unui loc de muncă

(Fragment din cartea *Candidați pentru eternitate*)

„Deși mama căuta să-mi satisfacă orice dorință, îmi dădeam seama că face un efort deosebit ca să-mi creeze un minim de confort. Puținii bani pe care-i avea, puși deoparte pentru mine, fuseseră cheltuiți pe îmbrăcăminte, dar de la tatăl

meu un ajutor financiar, nici gând. El avea optica lui: „E mare, să se ducă să muncească, n-o să-l țin eu în spinare toată viața”. Atunci mă simțeam jenat și-mi venea să-mi iau lumea în cap. Măcar de m-ar fi crezut. De șase luni de zile, băteam porțile întreprinderilor mari în căutarea unui serviciu, dar nimic! Oriunde mă prezentam, când vedeau biletul de eliberare din pușcărie cu motivul detenției: „Delict de uneltire împotriva ordinii sociale”, îmi închideau ușa în nas și îmi spuneau că nu au posturi libere pentru o asemenea categorie de oameni. Colegii mei de liceu, care, după terminarea facultăților, ajunseseră ingineri șefi și chiar directori, mă ocoleau discret, iar dacă totuși se întâmpla să dea nas în nas cu mine, se grăbeau, scuzându-se: „Știi, am o problemă de rezolvat care necesită urgență, te rog să mă scuzi” și dispăreau grăbiți uitându-se cu spaimă îndărăt sau împrejur, dacă nu, Doamne ferește, i-a filat Securitatea. Ba unul, ghiftuit de prea multe delicatese, a ținut să-mi reproșeze: „Bine măi, Gorunescule, te-ai gândit să faci și tu România Mare? Ce credeai tu, mă, că poporul stă cu mâinile în sân? Să zici mersi că ți-a dat drumul și încă mai ești în viață. Uită-te la colegii noștri, toți sunt la casele lor, cu situații, n-au alergat mă după cai verzi pe pereți!” și a plecat mulțumit ca lupul care reușise să amețească o oaie rătăcită. Pe acest coleg îl chema Bățău Kimon, ajuns mai târziu colonel de securitate, ca și Păuna Nicolae și Goga Vasile. Mama lucra la I.C.A.R., Fabrica de Ventilatoare București și știa că în secția ei erau două posturi libere la controlul de calitate. Tare ar fi fost bucuroasă să mă aibe lângă ea, dar vezi că până la Dumnezeu, te mănâncă sfinții. Șeful de cadre, despre care am mai vorbit, era un țigan cu privirea sașie, Călărașu, om mic la suflet propulsat de împrejurările politice și ajuns în vârful acestei piramide unde tăia și spânzura. De la început m-a avertizat că au sarcină de la „Conducerea Superioară de Partid” să nu primească în incinta întreprinderii elemente dușmănoase și ostile regimului democrat. Și ca să dea o notă cât mai veridică, chemă pe secretarul organizației de bază, Tomescu, un munte de om, țigan și el, cu care să se consulte, chipurile, în vederea angajării mele. „Ce facem, tovarășe Tomescu, cu dânsul (dânsul eram eu)? A făcut cerere de angajare la noi, este fiul tovarășei Gorunescu Filofteia, de la magazia de materii prime, de care am vorbit noi altădată; postul ar fi liber, dar dânsul are bube în cap și să nu avem neplăceri”. Namila cu mutră de bulldog mă măsură o clipă, apoi zise mai mult în silă, o silă ostentativă: „Să-l angajăm deocamdată provizoriu și ridic eu problema în cadrul comitetului de partid. Mai treci pe aici, tinere, nu este chiar atât de ușor să te angajezi la noi, unde te lovești la tot pasul de noi tehnologii, de care ne-ar invidia până și Statele Unite. Mai treci pe aici, am reușit noi și pe șefii voștri să-i dăm pe brazdă” și se retrase cu un aer de vădită satisfacție proletară. În urma lui, Călărașu îmi zâmbi într-un canin și-mi spuse: „Ai șanse, tinere, ai șanse, ține-te de ele și mai treci pe aici, dar până una, alta, uite colea hârtie, fă-ți o cerere de angajare la noi și, separat, autobiografia, care trebuie să fie cât mai sinceră”. A doua zi, nefiind obișnuit cu ipocrizia politicii de partid, m-am prezentat la tovarășul Călărașu. „Știți, nu este aici tovarășul inspector, spuse secretara, e plecat la o ședință în cadrul ministerului, mai reveniți dumneavoastră peste două-trei zile”, și, cu o timidă stângăcie, începu să plimbe câteva hârtii ce se găseau risipite pe birou. După alte câteva zile inspectorul era plecat la „raionul de partid”, iar la a treia tentativă de a lua legătura cu cadrele, portarul, care mă cunoștea deja, refuză intrarea mea în uzină sub motivul, sugerat de cadre și de secretarul de partid, că aș fi extrem de periculos.

(... continuarea în numărul viitor ...)

SĂ NU UITĂM ODISEEA TRANSILVANIEI! ȘI ISTORICUL TRATAT DE PACE DIN 1920 DE LA TRIANON!

(VIII)

de Ioan Șt. Baicu

atitudini 149

Potrivit cronicii notarului anonim, în timp ce oastea ungara era alcătuită exclusiv din cavalerie, cea română avea în componență atât călărești, cât și pedestrași; din surse reiese că aceea confruntare cu inamicul invadator a fost deosebit de înverșunată atunci în zona BANATULUI – cf. IBIDEM și Revista de Istorie, nr. 2 pe 1977.

Una din concluziile trase în lumina informațiilor documentare menționate rezidă în aceea că evenimentele, petrecute la finele secolului IX și în prima jumătate a secolului X, atestă caracterul de expediții de cucerire și de pradă, pe care le-au îmbrăcat, din start, acțiunile triburilor războinice maghiare. În al doilea rând, aceste expediții nu au avut, totuși, consecințe grave imediate asupra autohtonilor români și a formațiunilor lor politice. Voievodatele băstinașe și-au conservat existența de sine stătătoare, continuându-și dezvoltarea specific românească, fapt explicabil atunci prin însuși caracterul societății ungare, formate din păstori nomazi, cu o organizare tribală și fără putința de a se dispersa și de a instala colectivități în regiunile de deal și de munte. În Transilvania s-a păstrat unitatea blocului etnic românesc. Politica maghiară de spargere a acestei unități n-a întârziat să se manifeste, înregistrând câteva episoade în veacurile următoare fără a izbuti, însă, să-și atingă supremul țel de a lichida voievodatul, care se va menține permanent și va promova legături firești cu Moldova și cu Țara Românească – a se vedea și Istoria Poporului Român, Buc., 1970, coordonator acad. Andrei Oțetea.

EPISOD III:

8. Transilvania a fost, în continuare - în veacurile X și XI - obiectivul principal al strategiei maghiare de anexare a unor teritorii vecine cu... Panonia. Între timp, situația istorică se modificase, ungurii reușind să făurească o structură statală încheiată, care, în special după creștinarea lor în timpul regelui Ștefan I, se va integra, treptat, în rândurile feudale ale Europei; pe de altă parte, însă, la Dunărea de Jos sporise influența Bizanțului. Pătrunderea cetelor de războinici maghiari în Transilvania se va desfășura în etape și pe parcursul a trei secole și aceasta datorită unei formidabile rezistențe a românilor ca popor majoritar și sedentar. După insuccesele din primele veacuri ale mileniului al doilea, regii și feudali unguri au reluat acțiunea expansionistă asupra Transilvaniei. Până prin secolul al XIII-lea, ungurii s-au infiltrat în acest teritoriu foarte întins și foarte bogat, după spusele unei cronici maghiare. Ei au înaintat greu și au urmat direcții accesibile ca văile Someșului și Mureșului, în paralel, însă, teritorii întinse ca cele din Maramureș și Munții Apuseni rămânând neafectate de expansiunea maghiară, dirijată de hrăpăreața REGALITATE din PANONIA.

Documentele timpului precizează că regii unguri, cu un număr de circa 150.000 de oameni, nu puteau să facă față vastelor obligații asumate: să domine efectiv, să semene catolicismul, să asimileze zonele invadate. Chiar un istoric maghiar, Eckhart Ferenc, scria în anul 1933 că să nu ne închipuim că au populat descălecătorii unguri, la așezarea lor în Panonia, țara întreagă: numărul lor era prea mic pentru aceasta, iar teritoriul ocupat de ei se potrivise aproape cu cel delimitat prin pacea de la Trianon. Iată de ce, pentru a contracara această situație și a înfrânge rezistența românească - autohtonii constituind o masă copactă -, căpeteniile regale maghiare au procedat la colonizări, aducând, în arcul carpatin, grupuri de secui, sași și teutoni. În pofida măsurilor adoptate de cuceritori, populația românească rămânând majoritară. În ajunul invaziei tătar-mongole din 1241, din cei aproximativ 550.000 de locuitori ai Transilvaniei, circa 400.000 erau români și doar 150.000 unguri și alte populații conlocuitoare. Pe la anul 1400, întreaga populație a voievodatului s-a estimat la circa 1.000.000 de locuitori, din care 65 la sută erau români și 35 la sută minorități. În ajunul lui 1500, cam 1.800.000 locuitori aveau Transilvania, proporțiile etnice menținându-se

(... continuarea în numărul viitor ...)

mai înainte - notează istoricul Ștefan Pascu în excelenta sa carte Voievodatul Transilvaniei, 1972, Cluj-Napoca.

Istoria politico-militară a Transilvaniei s-a caracterizat, începând din veacul al X-lea, prin lupta tenace a românilor pentru menținerea autonomiei voievodatului - formă autohtonă de organizare, comună și celorlalte țări surori de la est și sud de Carpați. Instituția voievodatului a rămas specifică, însă, numai pentru Transilvania în cadrul regatului maghiar, imprimând provinciei românești o dezvoltare aparte și deosebită de restul Ungariei. Nicolae Iorga scria: Dintre toate provinciile, pe care le-a stăpânit coroana Ungariei, singura care sub unguri a păstrat ca șef al ei un voievod este Ardealul. În anul 1912, istoricul maghiar Farczady Elek nota: Regii Ungariei au fost siliți să încuviințeze organizarea deosebită a Transilvaniei, cu voievozi puternici în fruntea ei, sub presiunea stringentă a necesității, deoarece sentimentul independenței a iciera așa de adânc în rădăcină, încât formațiunea statală, pornită odată, numai putea fi oprită. Așadar, încă sub coroana regelui Ștefan, Ungaria și Transilvania erau două entități diferite, fiecare cu propria sa structură fizică și umană, cu propria sa organizare politică și orientare economică; în context s-au afirmat cu autoritate unii voievozi transilvăneni, așa cum a fost Roland Borșa, care și-a asigurat chiar și prerogative suverane. În timpul domniei sale, la finele veacului al XIII-lea, voievodatul era denumit în documente ca Regnum Transilvanum, deci un stat suveran, care dispunea chiar și de o ADUNARE proprie - un fel de DIETĂ.

Formarea voievodatului Transilvaniei a parcurs, deci, o evoluție în timp - de la prima etapă a unor restrânse formațiuni politice la etapa organizării unui mare voievodat ca instituție autonomă în cadrul regatului Ungariei. Organizarea politică a voievodatului Transilvaniei se va desăvârși în secolele XIV-XV: iar autonomia se va preciza, în mare măsură, datorită tradiției de țară separată și legăturilor economice intense cu Moldova și Țara Românească. Regalitatea maghiară a contraatacat și, astfel, Ludovic cel Mare, monarhul angevin, a adoptat măsuri drastice împotriva românilor, răzvrățiți în Transilvania - după o expresie a diriguitorilor. În 1365, el a ordonat confiscarea domeniilor voievodului maramureșan Bogdan, care devenise conducătorul mișcării de rezistență la est de Carpați și domn al statului Moldova. În 1366, prin decret regal, tot el a statuat ca orice posesiune funciară nobiliară să nu poată fi autentificată decât în funcție de fidelitatea posesorilor față de monarh; cu alte cuvinte, dispoziția implica posibilitatea refuzului regal de a întări posesiunile nobililor necatolici sau infideli, vizați fiind cnejii și clericii români ortodocși, care, astfel, erau excluși din viața politică a Transilvaniei. Încercările de subordonare, inițiate de regalitate, s-au lovit, însă, de același bloc etnic românesc, devenit și mai solid în continuare. Marea masă a românilor și-a păstrat credința și legea strămoșască și va reacționa împotriva tentativelor maghiare și prin răscăleală, una din cele mai puternice fiind, mai întâi, cea din 1437 de la Bobâlna: vezi cartea, în temă, de acad. Ștefan PASCU.

9. Transilvania a cunoscut o situație excepțională în timpul lui lancu de Hunedoara (1441-1456). Voievodatul românesc din arcul carpatin va deveni, atunci, centrul spre care au gravitat Țara Românească și Moldova în scopul făuririi și funcționării unui eficient bloc antiotoman. Se poate afirma că epoca acestui mare strateg, care a fost lancu Corvin de Hunedoara, a dat o nouă expresie caracterului românesc al Transilvaniei. E vorba de eforturile militare comune ale românilor din spațiul intra-carpato-danubiano-pontic, depuse în bătăliile deașură sub steagurile nedezipite - nota marele Nicolae Iorga - împotriva Imperiului Otoman. Un fapt s-a dovedit semnificativ când, la un moment dat, lancu Corvin de Hunedoara, pe lângă titlurile sale obișnuite, purta și pe cele de voievod al Țării Românești și de căpitan al Valahiei, iar Bogdan al II-lea, domnul Moldovei, îl socotea părinte, mărturisind că țara domniei mele și țara domniei tale să fie una singură: el era tatăl lui Ștefan cel Mare.

Răsfoiri și Comentarii

(... continuare din numărul trecut ...)

de Constantin Tudorache

Purtăm tot mai greu povara cărților necitite.

„Un om este bogat sau sărac în funcție de ce este, nu de ce are”, spune Henry Ward Beecher. Tot cam același mesaj îl transmite Schopenhauer, cu acest aforism: „Rareori ne gândim la ceea ce avem, dar mereu la ceea ce ne lipsește”. Aici voi face câteva conexiuni. Am reținut un aforism al cărui autor, din păcate, nu mi-l mai amintesc: „Dacă în viață nu ai obținut ceea ce ți-ai dorit, aceasta poate fi cel mai frumos cadou al sorții”. Aici, cu altă ocazie, am atașat un catren scris de Nic. Petrescu:

Doamne, azi sunt fericit,
Că mereu m-ai ocrotit,
De-mi dădeai tot ce-aș fi vrut
Aș fi fost un om pierdut!

La Gabriel Garcia Marquez, am întâlnit următoarea frază: „Forța invincibilă care împinge lumea înainte, nu este iubirea fericită, ci aceea neîmplinită.” Paolo Coelho spunea: „Mă tem să-mi împlinesc visul, pentru ca apoi să nu mai am de ce trăi.” Redăm, din creația lui Gheorghe Bălici, catrenul Nemulțumirea vieții:

Constat, decis să-mi fac un blam,
Ca omul ce agonisește,
C-am strâns destul, dar tot ce am,
Aș da pe ceea ce-mi lipsește.

Amintim și epigrama Gând de tranziție, scrisă de umoristul ieșean Ioan Frențescu:

Un om sărac-lipit, gândește
La traiul zilnic de calic:
O, de-aș avea doar ce-mi lipsește
N-aș duce grijă de nimic.

„Există doar patru întrebări importante care contează în viață. Ce este sacru? Din ce este făcut sufletul? Pentru ce merită să trăiești? Pentru ce merită să mori? Răspunsul este același, pentru fiecare dintre ele. Doar iubirea.”, spune Don Juan de Marco. Amintesc fraza din finalul frumoasei legende celtice Tristan și Isolda: „Nu știu dacă viața este mai bună decât moartea, dar iubirea a fost mai bună decât amândouă la un loc.”

„De mii de ani, iubirea are cam aceeași partitură. Interpretii sunt însă mereu alții”, e o metaforă din portofoliul lui Vasile Ghica. Conectăm aici distihul Etern și perisabil, scris de profesorul universitar Adrian Voica:

Rămân aceleași rosturile firii,
Chiar de se schimbă mirii și martirii!

Am mai notat și acest aforism de la Vasile Ghica: „Marea plăcere a prostiei este să se reverse”. Dintr-o selecție personală de epigrame despre prostie, face parte și următorul catren, intitulat, Inundații în Țara lui Papură Vodă, scris de Mariana Dobrin:

Inundația cumplită,
Nu e cea de ploi lăsată,
Cea mai grea și nesfârșită
E prostia revărsată.

Într-un alt aforism, Vasile Ghica, spune: „Singurele femei care știu, cu precizie, unde le sunt bărbații noaptea, sunt văduvele”. Cunoscutul epitaf, Unui soț incinerat, scris de Vasile Tacu, se potrivește acestui aforism:

Stă cenușă-ntr-un borcan,
Soața-i, ca vădanele,
N-așteptă să treacă-un an
Și-a-ncurcat borcanele!

De la Ion Serebreanu, un discipol al lui Ion Pillat, amintim poemul într-un vers, intitulat Sălciile plângătoare:

„Neveste care-și plâng pescarii morți pe ape.”

– Vasile Ghica –

„Rezistă prietenii în care investești fără speranța rambursării”, afirmă Vasile Ghica. În urmă cu câțiva ani, la un concurs de epigrame, am scris această Axiomă, care se potrivește ideii lui Vasile Ghica:

Liniștit pe lume stai,
Și cu inima-mpăcată,
Dacă celui care-i dai,
Nu-i vei cere niciodată!

Amintesc o epigramă, intitulată Certitudine, scrisă de Marțial, în traducerea lui Aurel Iordache:

Când vei muri - să mori e inerent -

Spre groapă te-or boci mergând cu toții...
Vrei să te plângă sincer și nepoții?
Nu le lăsa nimic prin... testament.

Redau și un aforism din cartea Firul Ariadnei de Rodica Tott: „Când un prieten îți așterne la picioarele tale sufletul său, nu-ți lustrui pantofii cu el.”

„Cel mai mult mă tem de întrebarea pentru ce ai trăit?” din preambulul „Judecății de Apoi”, zice Vasile Ghica. Pot conecta aici o epigramă, adresată Amicilor mei, subintitulată Ultima rugă, scrisă de subsemnatul:

Atunci când voi pleca de lângă voi,
Și îngerul mă va striga în sală,
Nu vreau, la „Judecata de apoi”,
Să am un procuror ca... Portocală!

„Orice debutant în artă speră să găsească un Ioan Botezătorul care să vestească venirea unui nou Mesia”, e un alt aforism din portofoliul lui Vasile Ghica. Îmi amintesc un panseu, nu mai știu însă autorul, care sună cam așa:

„Fiecare bastard literar visează un tată redactor șef.”

„În ce apă s-ar mai putea spăla Pilat din Pont, ca să rămână cu mâinile curate?”, se întreabă Vasile Ghica. Și ne răspunde Radu D. Rosetti, în epigrama, intitulată Lui Pilat:

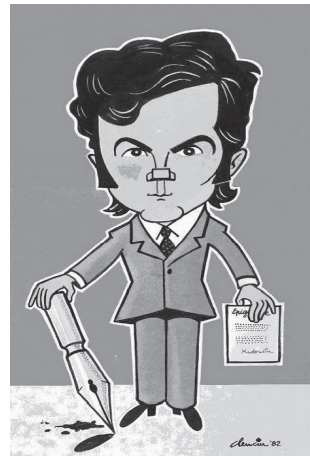
Tu te-ai spălat pe mâini Pilate,
Când pe Cristos l-au răstignit;
Și-n loc să ți le faci curate,
De-atunci pe veci le-ai murdărit.

În culegerea de aforisme intitulată În ghearele râsului, Vasile Ghica scrie: „Și-au dorit iubire veșnică. Atunci nu-și imaginău că se vor căsători.” Plasăm aici epigrama Nostalgie, din creația regretatului umorist ploieștean Mircea C. Dinescu:

În seri târzii, de braț pe-alei,
Noi ne plimbam sub plopi și tei,
Și am fi mers, la nesfârșit,
De nu ne-am fi căsătorit!

„Victoria în artă este cocoțată pe munți de renunțări”, ne spune, într-un alt aforism Vasile Ghica. Redau copy-paste catrenul Visuri, scris de Geo Olteanu: „W

În viața noastră tot trudem,
Ne făurim atâtea visuri
Și-apoi pe toate le-implinim
Prin renunțări și compromisuri.

Autorul văzut de Alexandru Clenciu

1. COMUNISMUL ȘI NEOCOMUNISMUL

Doctrina politică comunistă are la bază ideile și principiile ideologiei marxist-leniniste, ai cărei inițiatori și fondatori, se știe, au fost Karl Marx, Friedrich Engels și Vladimir Ilici Lenin. Încă în anul 1848, primii doi publicaseră Manifestul Partidului Comunist, în care și-au expus concepția lor despre lume și teoria luptei de clasă, fundamentând astfel rolul proletariatului în făurirea unei noi societăți în locul celei capitaliste. La puțină vreme, în anul 1864, Karl Marx va fi desemnat să scrie manifestul și statutul Asociației Internaționale a Muncitorilor, care se va face cunoscută, apoi, sub denumirea de INTERNAȚIONALĂ I. Un ziar din București – **TELEGRAFUL** din 11 martie 1883 – va nota: Marx poate fi considerat și ca adevăratul fondator al INTERNAȚIONALEI și, prin urmare, ca cel mai puternic inițiator al faimoasei mișcări a lucrătorilor din Europa și America, care, adesea învinsă, va schimba, totuși, fața întregii lumi; se va afirma, în epocă, deci, doctrina marxistă, devenită ulterior marxist-leninistă, ca urmare a intrării în scenă a liderului bolșevic a lui V.I. Lenin.

În iulie 1889, în prezența lui Friederich Engels, la Paris, se vor desfășura lucrările congresului general de constituire a INTERNAȚIONALEI a II-a, care avea menirea să coordoneze activitatea partidelor socialiste și social-democrate, deja existente în țări ale Europei. De-a lungul activității noului for internațional, în mod treptat, în urma unor vii dezbateri, în interiorul său s-au conturat două curente: unul reformist, în frunte cu Eduard Bernstein și altul, așa-zis revoluționar, în realitate, însă, de orientare extremistă, ce avea printre frunțași pe viitorul bolșevic V.I. Lenin; se naștea astfel doctrina comunistă de sorginte marxist-leninistă. Separarea între cele două mari grupări politice se va produce și pe plan internațional. În adevăr, în martie 1919, la Moscova, a avut loc o reuniune, destul de improvizată, dar care va marca constituirea, sub egida Partidului Bolșevic din Rusia Sovietică, a INTERNAȚIONALEI a III-a COMUNISTE, cunoscută apoi și sub denumirea de COMINTERN. În perioada interbelică, noua organizație, din care au făcut parte, ca secții sau ca filiale, partidele comuniste și muncitorești, inclusiv din P.C.R., a servit drept instrument principal în orientarea politicii externe a U.R.S.S., în cap cu temutul lider Iosif Visarionovici Stalin – vezi Istoria Comunismului, în 1970, de Victor FRUNZĂ.

În conformitate cu principiile și cu tezele doctrinei marxist-leniniste, de fapt comuniste, sistemul capitalist urma să fie înlocuit de societatea nouă, cea socialistă, considerată ca primă fază a comunismului – visul de aur, chipurile, al... omenirii. Trecerea de la o orânduire la alta se putea înfăptui pe calea revoluției socialiste sau proletare, sub conducerea clasei muncitoare, în frunte cu partidul ei revoluționar, adică partidul comunist, care avea la baza întregii activități, desigur, ideologia marxist-leninistă. Esența comunismului este ideologia, care a fost și rămâne o ideologie utopică – scrie politologul Stelian Tănase; o asemenea apreciere avea să fie confirmată de practicile din vremea evenimentelor istorice de la finele secolului XX în țări din Europa.

O altă problemă: deși statul era conceput în termenii democrației reprezentative și pe temeiul unei republici parlamentare, totuși, folosirea noțiunii de dictatură a proletariatului a dat la iveală suspiciuni și îndoieli, ba, uneori, a determinat și aprige contestări cu privire la deplinătatea respectivei democrații. În realitate, sistemul politic din țările zise socialiste, existente în centrul și în estul Europei, a fost, până în anii 1988-1989-1990, sută la sută totalitar, având, drept corolar, nu o dictatură a clasei muncitoare, ci o dictatură a unui partid politic, cel comunist, care, în unele cazuri, de pildă în România, s-a transformat într-o dictatură personal-despotică a familiei Ceaușescu; din păcate, o asemenea stare de lucruri se perpetuează și astăzi în unele țări, precum Coreea de Nord și Cuba – în cea din urmă survenind unele schimbări în sens „democratic” după dispariția lui Fidel CASTRO și preluarea puterii de fratele său Raul

(... continuarea în numărul viitor ...)

CASTRO RUZ.

În ceea ce privește economia, caracteristica ei în lumea postcapitalistă, inclusiv în România, a constat în aceea că ea a avut la bază proprietatea comună – zisă și socialistă, ca bun al întregului popor – asupra mijloacelor de producție. Numai că, acest experiment – din start născut utopic și iluzoriu – avea să demonstreze, în fosta U.R.S.S. și în sateliții ei, că o asemenea organizare a producției și, în genere, a economiei, avea să fie sortită eșecului. Să precizăm cauzele esențiale: au lipsit stimulentele pentru muncă și pentru sporirea productivității muncii, rădăcina insuccesului găsindu-se în absența proprietății private, dar și a libertății inițiativei particulare; în aceste direcții, dincolo de limitele lui, capitalismul și-a dovedit superioritatea, câștigând întrecerea cu socialismul, inclusiv în ROMÂNIA – vezi Istoria Românilor, 1998, coord. acad. Șerban PAPACOSTEA.

Doctrina comunistă de sorginte marxist-leninistă a avut și are permanent nu numai adepți – unii de-a dreptul fanatici – ci și adversari și critici deosebit de redutabili, care mergeau și continuă să meargă, câteodată, chiar până la totală negare și discreditare. Marx, Engels și, mai ales, V.I. Lenin, care ar fi contribuit „creator” la dezvoltarea marxismului, au fost și sunt considerați ca inițiatorii autoritarismului excesiv și ai centralizării excesive, uneori ajungându-se până la acțiuni absurde și aberante în aceste planuri. În același timp, ei au recurs la apoloogia proletariatului și a regimurilor politice nedemocratice; de fapt, în această gândire doctrinară își vor afla, după o vreme, originile, ca modele de regimuri totalitare, stalinismul, maoismul, ceașismul și altele. În opera celor trei „dascăli” ai proletariatului nu s-a amintit nici despre pluralismul politic și nici despre democrația parlamentară; se știe, de pildă, că o orăre exista, nu demult, în rândul conducătorilor români față de multipartidism, preferându-se cu obstinație să fie promovată, în schimb, sintagma PCR – centrul vital... al națiunii așa cum își amintește din proprie experiență în învățământ, însuși subsemnatul Ion Șt. BAICU, fost profesor la U.P.G. din PLOIEȘTI.

În adevăr, Karl Marx a scris despre libertate ca esență a ființei umane: dar, ulterior, odată ajunse la putere în stat, partidele comuniste și liderii lor – de exemplu, un Stalin sau un Ceaușescu – nu vor lua în seamă această opinie, de altfel justă. Cine i-a studiat lucrările celui care a conceput opera Capitalul nu-și aduce aminte ca acesta să fi folosit formula rolul conducător al clasei muncitoare și al partidului comunist; dar, mai târziu, o asemenea indicație va deveni sacrosanctă și va fi fluturată și utilizată din plin, îndeosebi ca urmare a îndemnurilor insistente ale lui V.I. Lenin și I.V. Stalin. O adevărată modă se purta și în legătură cu apărarea purității marxism-leninismului; se desfășurau, periodic, adevărate campanii pe o astfel de temă în țările foste socialiste, inclusiv în România – vezi lucrări de specialitate ca: Doctrine politice în epocile modernă și contemporană, Editura PRAHOVA, 2004 și manualul POLITOLOGIE din anii postbelici de sub egida A.S.E. București.

Deși nu este prea ușor de formulat și de demonstrat, un RĂSPUNS aproximativ poate fi, totuși, dat astăzi la întrebarea: cum a fost posibilă existența și dăinuirea unui asemenea sistem politic totalitar și, deci, aberant și păgubos pe toate planurile vieții politice, social-economice și spirituale, având influențe nocive și asupra mentalității umane? În primul rând, protagoniștii timpului, sub conducerea secțiilor de propagandă ale comitetelor de partid, prin intermediul doctrinei marxist-leniniste și prin textele demagogice ale propriilor documente – expuneri și conferințe patriotarde, lozinci și sloganuri agitatorice, mijloacele teribile ale radioteleviziunii și cinematograful și altele – au apelat, pe scară largă, la conștiința și chiar la sufletul cetățenilor, înfățișând, cu tupeu și cu insistență, regimurile socialist-totalitare ca fiind, chipurile, democratice și în slujba... oamenilor; de altfel, lor le și promiteau realizări pe linia idealurilor de... libertate, dreptate, egalitate și echitate socială, greu, dacă nu imposibil de obținut, cică, în OCCIDENT.

Moto: Hai cu mine până la capătul lumii, Poate lumea are totuși un capăt.**– Zaharia Stancu –**

Fermecate într-un ritual al descântecelor de viață și de moarte, cuvintele îl poartă pe boemul pasager în timpuri străvechi cărora doar fantezia le mai poate reedita firul narativ. Apelând la indulgența unui destin apt să înfăptuiască miracolul (poate pentru a vedea cu proprii ochi cum se reface lumea din temelii), invocă un alt început necesar remodelării ființei, motiv pentru care găsește metafora destinului în ritmul voluptos al valurilor ce trebuie să fi purtat cândva corabia lui Noe. Insomniile firești unui utopic cu particularități cerebrale le tratează cu un remediu ancestral: ura din iubire și iubirea din ură. Tăcerile scrisorilor spânzurate de un fir de iarbă îi stabilesc discret domiciliul într-o margine de lume, de unde trimite caligrafic câte un post-scriptum discret.

Am inserat aici fragmente din titlurile volumelor de versuri publicate de poetul comărnicean Vasile Ioan Ciutacu, din 2000 până astăzi: Descăntece pentru viață și moarte, 2000, Spânzurat de-un fir de iarbă, 2007; Indulgențe pentru un loc pe corabia lui Noe, 2009, Iubește-mă începe ura, 2013, Nici eu nu dorm- 2015, P.S. Dintr-o margine de lume 2019.

Volumul de versuri "P.S. Dintr-o margine de lume" (2019) reunește 93 de poezii ce trasează ființial granița dintre tumultul lumii moderne, grăbite spre oriunde și nicăieri și locul din care ne observă modest și sensibil, poetul Vasile Ioan Ciutacu care a făcut din dealurile Comarnicului, palatul de aur al sufletului său.

Identificarea cu elemente ale cadrului natural și viziunea lirică a sinelui ca pe o extensie a naturii, este ideea centrală a poeziei "Ceasuri de miere", o poezie solară, în care apusurile blajine sunt percepute ca o ocazie de elogiare a miracolului vieții, poetul jucându-și pe rând rolurile panteiste în funcție de modul în care îi dictează sensibilitatea influențată de mirajul luminii. Drumul care a început "cândva" în stele, poposește temporar "în raza de lumină", reprezintă traseul unui turist ce se descoperă pe sine călătorind. Sădus de lumină, poetul nu se poate decide cărei iubiri îi este mai fidel: luminii stelelor sau

(... continuarea în numărul viitor ...)

luminii soarelui. Tot ce este cert constă în fascinația pentru strălucire a celui care, prin naștere, a devenit un rezident al existenței terestre. Nu spunea oare Lucian Blaga: viața- o clipă de-ar fi fost să fie,/ am întrerupt cu ea, o veșnicie...?

Poetul Adrian Păunescu este autorul unui vers devenit, imn autumnal pentru cei care știu că orice toamnă își abandonează frunzele precum își curge clepsidra nisipul ce ne măsoară secunde de muritori: Și totuși vine toamna, și vai, suntem bătrâni. Poetul Vasile Ioan Ciutacu formulează o constatare similară- până la un punct- cu versul amintit mai sus (Și iarăși vine toamna). Poezia "Prin sânge ca o rugă" evocă încă din primele versuri, nostalgia densă adusă treptat la stadiul de neputință ontologică și necesitatea de a accepta necondiționat trecerea timpului. "De îmi vorbești cu mere, Eu te aud cu brume..." mărturisește poetul integrat organic în ființa naturii; caracterul accentuat al tristeții este reluat afectiv cu fiecare nou vers, pentru ca finalul să fie purtător de nădejde: substantivul "rugă" prezent și în titlu, prezintă toamna ca pe un purgatoriu al ființei în ascensiunea către mântuire.

Vârsta albă este poezia care conține cele mai multe și mai îngrijorate interogații retorice din tot volumul. Sunt 14 întrebări de o simplitate covârșitoare ce par desprinse din conversația cu un om singur de la țară, apăsător de trecerea anilor. De la banala întrebare: ce mai faci? firească unui început de conversație, discursul liric alunecă spre grija față de interlocutor. Sensibilitatea celui care adresează întrebările vădește cunoștințe despre durerea neputinței și a bătrâneții în singurătate și boală. Iarna viscoloasă și zăpada sunt precum niște maladii care încarcă și mai mult suferința unui bătrân. Umbra fără dubii, simbol al alter-egoului, al sufletului rătăcit sau uitat de destin la granița dintre viață și moarte, reprezintă punctul de maximă intensitate în dramatismul textului. Liniștitoare, se lasă precum o încurajare și o speranță, versurile: Și nu auzi cum plânge Dumnezeu/ Când crucea ce-o ridic mă arcuiește?

Primul Pilot Ploieștean – Alexander Henri Schwartz

CAPITOLUL VII

de Alexandru Marin

Personalul navigant al Escadrilei N.10, la începutul lunii mai 1917 a îndeplinit misiuni de recunoaștere îndepărtată cu avionul Caudron G.4. Caporalul-observator Alexandru H. Schwartz a primit "botezul aerului" pe acest tip de avion, Caudron G.4, în ziua de 26 aprilie/9 mai 1917, când a plecat în misiune cu sublocotenentul De Flers. Ei au pătruns adânc în teritoriul inamic survolând Dobrogea, fotografiind podurile de peste Dunăre și orașul Hârșova. Deasemeni aviatorii din Escadrila N.10 au bombardat cu succes obiectivele militare aflate la Cernavodă și Constanța. [G.4 lua la bord 80 kg bombe]. Echipajul De Flers-Alexander Schwartz a survolat București-ul lansând manifeste, prin care populația Capitalei era îndemnată să lupte împotriva ocupanților Puterile Centrale. Armata Rusă, în Buletinul său de informații din 10 mai 1917, printre altele menționa; "...Echipajul De Flers - Schwartz a descoperit, între Brăila și Hârșova, trei monitoare și un pod la Giurgiu, iar linia ferată Cernavodă-Constanța nu funcționează. În cursul zborului de recunoaștere, s-au executat fotografii la Cernavodă, Megidia și Hârșova și s-au aruncat cu succes bombe. Deasemeni zona portului Brăila, a fost supravegheată cu strictețe, iar echipajele româno-franceze din Escadrilele F.5, B.M.8 și N.10, au urmărit zilnic activitatea vaselor

(... continuarea în numărul viitor ...)

germane care navigau pe canalul Măcin și aprovizionau cu alimente, muniții și material armate inamice din Dobrogea. Echipajul Pauckert – Schwartz, zburând cu un avion Morane Saulnier, în ziua de 28 aprilie/10 mai 1917 a executat o misiune de survol pe cursul fluviului Dunărea și au descoperit opt monitoare germane, care navigau pe canalul Măcin. Protecția zborului a fost asigurată de plutonierul-aviator de vânătoare Marin Popescu, cu un avion de vânătoare Nieuport. Artileria antiaeriană inamică, a deschis un foc concentrat asupra acestor două avioane. Fuselajul a fost lovit de trei schije, ca și arpile acestui avion de recunoaștere. După amiază, observatorul-caporal Alexandru Schwartz a executat a doua misiune a zilei. La orele 17.30, având coechiper pe pilotul Magălea, au executat o recunoaștere în zona frontului, survolând localitățile Latinul și Brăila. „...Am văzut 36 de vehicule – își nota observatorul Schwartz – care mergeau spre Latinul. Convoiul era întins pe o lungime de un kilometru. Am văzut coloane de fum la Scorțarul Nou și Latinul, iar în portul Brăila se găsesc la ancoră mai multe vase inamice, altele patru navigau pe canalul Măcin”. Protecția a fost asigurată de subofițerul aviator De Bentzmann, care pilota Nieuportul nr.1509.

ȚINTEA MUZICALĂ

de Sanda Hîrlav

Aflat la cea de-a XI-a ediție, Festivalul Țintea Muzicală s-a dovedit din nou a fi o manifestare de ținută, dar și de suflet, care a atras ca de obicei, un public select, nelipsit și la edițiile precedente, pregătit prin urmare, să participe la concerte de calitate în care muzica se împletește cu cometariul muzicologic pertinent, inserat inteligent într-o permanentă interacțiune cu spectatorii.

Festivalul s-a născut dintr-o idee năstrușnică a două surori, compozitoare remarcabile, afirmate în

țară și peste hotare. După cum bine se știe, localitatea Țintea este situată în raza comunei Băicoi și, până mai ieri, era locul unde majoritatea ploieștenilor mergeau vara să-și trateze reumatismele cu nămolul din lacul miraculos clorosodic, iodurat, în jurul căruia era amenajat cu modestie, un mic strand. Desigur, cu anii, partea aceasta turistică a suburbiei Băicoiului, s-a dezvoltat. Însă, din punct de vedere cultural, Țintea era „locul unde nu s-a întâmplat nimic” cum ar spune Mihail Sadoveanu. Totuși, într-una din casele locuitorilor comunei, vara, când românii stabiliți prin cele mai insolite părți ale lumii, se întorc să-și simtă obârșiiile și să ostioască dorul părinților după ei, se întâmpla ceva special: aveau loc ședințe de muzică de cameră cultă. E vorba de casa inginerului Gheorghe Teodorescu, plecat mai demult dintre cei vii, unde se întorc adesea să-și viziteze mama, cele două fiice: Dana Teodorescu, compozitoare căsătorită cu pianistul Otto Probst (profesor la Musik und Kunst Privatuniversität der Stadt Wien), stabilită la Viena și Adina Dumitrescu, absolventă a Universității Politehnice (1984) și a Facultății de Compoziție din Universitatea Națională de Muzică București (1998), stabilită la Tampere, în Finlanda.

„Din joacă, mărturisirea Dana Teodorescu spectatorilor, într-o zi, sora mea a pus la poartă un afiș cu programul ce avea să fie interpretat în acea seară. A fost ceva inedit. Lumea se oprea să citească afișul, crezând că proprietarii anunță că au de vânzare cartofi, vin, sau mai știu eu ce alte produse din gospodărie. Așa s-a născut ideea festivalului „Țintea Muzicală”. În anul 2019 s-au împlinit 10 ani de la întâmplarea cu afișul pus în poartă. A fost, oarecum, an jubiliar.

Anul acesta surorile și-au spus: Punct, și de la capăt! Prin urmare, între 5 și 9 iulie 2019 s-a desfășurat Ediția a XI-a, intitulată Bucuria simplității, omagiind 300 de ani de la nașterea compozitorului Leopold Mozart, tatăl marelui Wolfgang Amadeus. Se cunoaște faptul că Leopold Mozart a fost și el, la vremea sa (1719-1787), un compozitor apreciat, om de cultură, licențiat în filosofie al Universității Benedictine din Salzburg, care a activat ca violonist, vice-capelmaistru, gravor de partituri și copist, la curtea contelui Leopold Anton von Firmian,

(... continuarea în numărul viitor ...)

arhiepiscop de Salzburg. Totuși Leopold Mozart a rămas în istoria muzicii ca părinte și pedagog neîntrecut care a condus spre afirmare, printr-o strategie inteligentă de educație muzicală, pașii aceluia copil pe care el însuși îl numește „miracolul căruia Dumnezeu i-a îngăduit să se nască în Salzburg”. De la Leopold Mozart ne-a rămas peste ani, o metodă de vioară apărută în 1756, intitulată Versuch einer gründlichen Violinschule (Încercare cu privire la o școală violonistică temeinică) utilă și astăzi profesorilor de vioară.

Iată de ce programul acestei ediții s-a axat în special pe repertoriul violonistic, cu precădere cel consacrat duo-ului. Întrucât festivalul este organizat în exclusivitate cu forțele financiare ale asociației ȚinteaFest, ale Forumului Cultural Austriac București și cu sprijinul unor sponsori particulari, repertoriul este în așa fel ales, încât să fie variat, atractiv și profund, dar să necesite un număr minim de interpreți. Anul acesta repertoriul a fost susținut în totalitate de cinci interpreți și o parte din lucrări au fost aranjamente adaptate de cele două compozitoare, resurselor interpretative disponibile. Protagonistii au fost următorii: violonista Joanna Lewis din Viena, născută la Adelaide, Australia, care concertează ca solistă și membră a unor ansambluri de cameră europene renumite, violonista Raluca Stratulat, cunoscută publicului din România, Olanda, Grecia, Austria, Italia și alte țări, ca interpretă a muzicii contemporane și nu numai,

șefă a catedrei de muzică de cameră din Colegiul Național de Muzică „G. Enescu” București, mezzosoprană de talie internațională Antonela Bârnat de la București, specialistă în interpretarea rolurilor din muzica vocal-simfonică, a liedului universal și românesc, clasic și contemporan, cornistul Ștefan Lupașcu, membru al Orchestrei Filarmonicii George Enescu din București și fondator al ansamblurilor Profil Simfonieta, Romanian Brass Ensemble și Bucharest Winds și pianistul Otto Probst din Viena, interpret nelipsit la toate edițiile festivalului dar și foarte activ în viața muzicală, pe tărâmul muzicii de cameră și al celei contemporane.

CULTURA ȘI ARTA – CONTRIBUȚII ȘI FRUSTRĂRI ÎN PROCESUL GLOBALIZĂRII – (IV)

Psihologia de ansamblu a românului reflectată în cântarea sa (partea întâi)

de Neculai I. Vicol

Etnoglobalizarea, (sau globalizarea spiritualității unui popor), își pune amprenta cu agresivitate și asupra sufletelor unor români, uneori cu îngăduința lor, de fapt a inimilor dezrădăcinate ale acestora. În accepțiune teologică, simbioza (forma de conviețuire reciproc avantajoasă) dintre trup, reprezentat de inimă, și suflet reprezentat de psihicul acestuia, definește personalitatea umană. Deși pare paradoxal, omul ca ființă dihotomică, dihotomia din perspectivă teologică însemnând trup și suflet (unii teologi susțin că este chiar trihotomică; trup, suflet și duh), nu poate exista decât printr-o simbioză, între trup și suflet ca părți ale structurii sale psiho-somate. Dumnezeu Sfânta Treime reprezintă o Unitate mai greu de înțeles din perspectivă strict materială. Dezrădăcinarea, înstrăinarea omului față de sine, este o amară realitate generată de spiritul mercantil, economicocentrist, care reprezintă un cadru noologic (loc de întâlnire) al unei etnoglobalizări negative, demonice. Demersul nostru reprezintă o dezbateră, o cercetare a fenomenului globalizării spirituale, pentru că de fapt așa cum am mai afirmat, globalizatorii au ca scop final globalizarea sufletelor. Vorbeam de două forme a globalizării sufletelor (etnoglobalizare); una din perspectiva lui Dumnezeu - „Unitate în diversitate” - denumită de noi globalizare pozitivă, și a doua formă, din perspectivă umană – diversitate în Unitate – considerată de noi globalizare negativă. Globalizatorul uman se așea-

ză în locul lui Dumnezeu, cu scopul de a fi el unitatea sufletelor omenești, folosind ca tactică dezrădăcinarea, înstrăinarea sufletelor de ele însele și de neamul cărora aparțin. Unul dintre cadrele noologice (locuri de întâlnire spirituală) vizate de etnoglobalizatori, este melosul.

Cunoașterea sufletului personal precum și cel al neamului, reprezintă o reală posibilitate de contracarare a etnoglobalizării negative. Așadar, dialogul dintre minte și inimă continuă, interacționând, ajutându-se reciproc în realizarea unui optim funcțional, spre bucuria unității personale - individ în comuniune – și spre bucurie în împărtășire cu Unitatea dumnezească.

În demersul nostru întru cunoașterea melosului românesc, descoperim răzlețele mențiuni referitoare la muzica tracilor, ca și în general, particularitățile etnice și psihologice care ar fi indicat proveniența tragică a poporului. Chiar de ar fi fost cunoscute sau numai presupuse nu erau ademenitoare, față de strălucirea originii latine. B. P. Hașdeu, remarcând contribuția la fondarea spiritualității românești atât a tracilor cât și a romanilor scrie: „Dacă vom pune dară în cumpănă natura prozaică a Romanilor și geniul poetic al Dacilor, va fi legitim a conchide că admirabilele noastre doine, negreșit ca gen, nu ca materie, sunt moștenite de la acești din urmă” (Breazul, 1974, p.21).

SOCIETATEA PLOIEȘTEANĂ DE LA 1918 LA 1940

(... continuare din numărul trecut ...)

de Ion Șt. BAICU

Noua evoluție postbelică a economiei naționale, în ritm alert și cu bune rezultate – cu excepția cunoscutelor faze de criză economică – avea să fie însoțită, în mod firesc, de creșterea numerică a MUNCITORILOR, în general în toată țara, desigur și în urbea Ploieștilor, precum și în alte centre orașenești din PRAHOVA; se știe că ramurile principale afectate au fost industria, transporturile și sfera comercială a economiei. În conformitate cu RECENSĂMÂNTUL din anul 1930, bunăoară, muncitorii calificați, la nivelul țării, dețineau o pondere de peste 38 la sută din totalul forței de muncă ocupată în industrie; de precizat că procentul cel mai ridicat – de peste 63 la sută – se înregistra în industria metalurgică; de asemenea, a crescut nivelul de pregătire profesională a muncitorilor – constată just istoricul Ioan Scurtu.⁽¹⁶⁾ Și la Ploiești a avut loc un proces similar, ceea ce va determina ca urbea prahoveană să capete denumirea onorantă de «centru industrial și muncitoresc»; de asemenea, nu de puține ori se va vorbi mai ales despre calitatea sa de «citadela aurului negru» și a «găzarilor». Nu ar fi locul aci de a apela exhaustiv la compoziția numerică a muncitorilor prahoveni, cu accent pe elementul ploieștean, totuși, prezentarea unui minimum de cifre poate deveni relevantă. În anul 1922, de exemplu, în conformitate cu statisticile oficiale, personalul de pe șantierul și din

Bibliografie:

(16) Cf. tratatului de Istorie a Românilor, vol. VIII, 2003, pp. 141-142, sub egida Academiei Române

(17) Anuarul Statistic al României, Buc., 1924, p. 172; vezi și N. N. Constantinescu, coord., situația clasei muncitoare din România, 1914-1944, Buc., Editura Politică, 1966, p. 103

(18) Moniteur du Pétrole Roumain, nr. 22/1925, p. 1820

(19) Vezi Ion Șt. Baicu, Momente din istoria social-democrației române, 1918-2002, Ploiești, Editura Prahova, 2002, p. 106

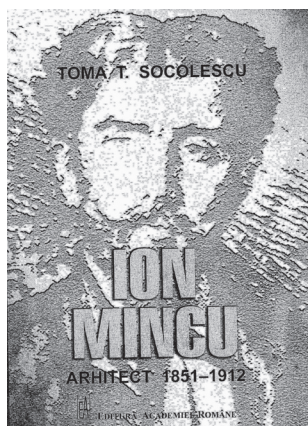
(20) Mihail Manoilescu, op. cit., pp. 136-137

schelele de exploatare a țițeiului din Prahova, care procura materia primă pentru prelucrarea ei în rafinăriile din orașul Ploiești, atingea cifra de 17.702, adică 86,16 la sută din totalul pe țară de 21.545; de precizat că numai sondorii, salahorii, lăcarii și zilierii însumau un număr de peste 10.000⁽¹⁷⁾. În următorii ani, compoziția numerică se va modifica astfel: în anul 1924, în Prahova se aflau angajați peste 14.400 de muncitori petroliști și nu mai puțin de 3.458 de pontatori⁽¹⁸⁾. Se adaugă miile de muncitori din cele 23 de rafinării și ateliere aferente, care funcționau îndeosebi în Ploiești și Câmpina; pe ansamblu, în primii ani postbelici lucrau între 20.000 și 25.000 de petroliști în schele și în rafinăriile Prahovei⁽¹⁹⁾. La aceste cifre se pot alipi și cele ce desemnau și forța de muncă «nepetrolieră»; în adevăr, numeroși muncitori ploieșteni se aflau angajați în ramuri industriale precum: metalurgică, alimentară, textilă, chimică, hârtiei, lemnului, manufacturieră, artelor grafice, energiei electrice, construcțiilor, inclusiv în domeniul transporturilor în frunte cu C.F.R. «Industria nu este numai cheia bogăției statelor moderne, dar e, în același timp, și o mare școală a popoarelor» și «Nu poate să se ridice spre formele sociale superioare poporul care nu a făcut școala industriei» – scria ritos MIHAIL MANOILESCU⁽²⁰⁾.

(... continuarea în numărul viitor ...)

TOMA T. SOCOLESCU – Ion Mincu. Arhitect 1851–1912

de Elena TRIFAN

Coperta Carte.

Mincu. Ultima dorință a autorului ei, Toma T. Socolescu”, aparținând ing. Constantin Ilie, 9 capitole, postfață și anexe.

Toma Socolescu (1883-1960) s-a născut la Ploiești, județul Prahova, a fost ”arhitect și profesor universitar, scriitor și publicist, pictor în acuarelă, primar al localităților Ploiești și Păulești din Prahova, consilier și deputat, președinte al Așezământului Cultural Nicolae Iorga, cu cele două ctitorii, bibliotecă și muzeu.”

A fost studentul lui Ion Mincu pe care l-a apreciat și iubit ”cu o sinceră venerație, mergând până la divinizare.”

Dorința lui a fost de a face cunoscută activitatea celui pe care l-a considerat ”figura cea mai proeminentă a arhitecturii românești contemporane; un profund cugetător și artist desăvârșit, prin puterea sa de creație și marea cultură ce-și apropiase” și a lăsat posterității două variante în manuscris ale unei ”Monografii Ion Mincu”, una pentru a constitui instrument de studiu în instituțiile de profil și alta cu speranța că va fi cândva publicată.

Capitolul I ”Ion Mincu” oferă informații despre ”Date biografice; școlaritatea în țară și la Paris; călătorie de studii, după luarea diplomei, în Spania, în Italia, Atena și Constantinopol.” Cei interesați pot găsi în acest prim capitol și un portret reprezentativ pe care tânărului de 33 de ani i-l face Nicolae Petrașcu: ”Înalt, subțire, mlădios, smead la față, cu părul ondulat castaniu, cu cărare dreaptă în mijlocul capului, cu o frunte sculpturală, cu ochii verzi-albastrii într-o orbită imensă, cu barba, de asemenea, castanie despărțită puțin în două, un cap de Crist cu ceva din trăsăturile și personalitatea lui Michelangelo, cu mersul cadențat, cu mâinile și picioarele fine. Ca moral, o stăpânire de sine, o demnitate sufletească, o mândrie imperturbabilă. În viața lui nu a măgulit pe nimeni și mai puțin încă pe cei de care avea interese. O judecată dreaptă și pe față, spunând oricui adevărul, fără a se gândi la urmărit: nu avea admirații entuziaste pentru nimeni, văzând, din contră, lipsurile la oricine și îmbrăcând totul în păreri scurte izvorâte dintr-o minte unde ele se concentrau latent și se rezumau lapidar.”

În Capitolul II ”Prima etapă profesională” sunt prezentate clădiri al căror arhitect a fost Ion Mincu: casa colonelului Jak Lahovari, casa dr. Vitzi, casa Monteoru, casa generalului Robescu, Bufetul de la șosea, bisericuța din Valea Călugărească, liceul cu internat ”Școala Centrală de Fete” de la Grădina Icoanei etc. Autorul insistă asupra detaliilor, asupra priceperii tehnice a lui Ion Mincu, cât și a relațiilor afective pe care le avea cu obiectivele arhitectonice realizate pe care le trata ca pe niște ființe vii.

Este evidențiată preocuparea constantă a lui Ion Mincu pentru crearea unui stil arhitectonic românesc modern, având ca model arhitectura românească veche și se face recomandarea ca lucrările lui Mincu să fie declarate monumente istorice ale epocii când au fost create și păstrate datorită ”valorii lor artistice deosebite, perfecțiunii stilului și execuției.”

Rolul novator al lucrării ”Bufet la șosea” în arhitectura ro-

mânească este asemănat cu cel pe care l-a avut Capela Pazzi a lui Brunelleschi în Renașterea italiană și Ion Mincu este numit un ”Brunelleschi al arhitecturii românești.”

Capitolul III ”Arhitectura funerară. Cavourile” evidențiază originalitatea arhitectului român în arta funerară. În accepțiunea lui Toma Socolescu aceasta se caracterizează prin ideile înalte, imaginația puternică, cunoștințe profunde, execuție perfectă. ”Ele sunt tot ce a putut concepe mai înalt și executa mai desăvârșit o minte de mare artist în această tristă arhitectură a morților și a veșniciei”, afirmă discipolul marelui maestru și îl situează pe autor în creația artistică a României moderne, alături de Mihai Eminescu și Nicolae Grigorescu.

Capitolul IV ”Ultima etapă profesională” oferă informații detaliate despre alte realizări ale lui Ion Mincu: Primăria Capitalei, Palatul Prefecturii Covurlui, Restaurarea Bisericii Stavropoleos, vila Nicolae Petrașcu, casa proprie și o cetate românească, Banca Comercială din Craiova.

Capitolul V prin subcapitolele sale ”Din convorbirile lui Mincu cu fostul său elev Spiridon Cegăneanu”, ”Impresii din unele călătorii în Italia”, ”O excursie la Curtea de Argeș și mănăstirile din Vâlcea” evidențiază ale trăsături ale personalității arhitectului român: ”puterea caracterizării lapidare și plastice” și conceperea călătoriei ca o formă de cunoaștere arhitectonică.

Capitolul VI ”Ion Mincu ca profesor” aduce în prim-plan personalitatea dascălului Ion Mincu care, după cum remarcă discipolul său Toma Socolescu, și-a impresionat și a reușit să își formeze studenții prin calitățile morale și intelectuale pe care le poseda: bogăția cunoștințelor dobândite în țară și în străinătate, gândirea profundă și originală, darul expunerii, justetea observațiilor, perseverența, ironia fină, intransigența, corectitudinea, patriotismul.

Atenția autorului se oprește și asupra rolului avut de profesorul Ion Mincu în formarea școlii de arhitectură românești.

În capitolul VII ”Sărbătorirea lui Ion Mincu și moartea lui”, pe lângă aspectele menționate în titlu, sunt reproduse și trei articole dintre care două au fost publicate în presa timpului imediat după moartea acestuia, unul aparținând lui Nicolae Iorga care a evidențiat originalitatea artistului și rolul avut în dezvoltarea culturii românești și altul scris de Marin Simionescu Râmnicăneanu care apreciază, în mod deosebit, genialitatea arhitectului.

Cel de-al treilea articol al cărui autor este Alexandru M. Zagoritz a fost publicat în 1916 și începe prin a-l defini pe cel trecut în eternitate ca fiind ”Un suflet de artist, un om mândru și supărat pe oameni.”

În Capitolul VIII ”Câteva citate – Caracterizări din monografia N. C. Petrașcu” cititorul poate întâlni unul din cele mai frumoase portrete care s-a făcut vreodată unui artist român, considerat erou național, asemănat cu Michelangelo și Ludwig van Beethoven datorită puterii de creație și suferințelor indurate în timpul vieții.

Capitolul IX ”Mincu și epoca în care a trăit” dă glas amărăciunii autorului, deoarece România, „o țară mică, dar mare prin oamenii ei”, nu a apreciat, nu a susținut și nu a valorificat pe deplin virtuțile creatoare de excepție ale unor personalități precum: Eminescu, Enescu, Mincu, Grigorescu, Iorga.

În aprecierile pe care le-a făcut la adresa cărții în timpul lansării de la Ploiești din data 18.07. 2019 ing. Constantin Ilie i-a atribuit acesteia 3 merite: întâlnirea simbolică în paginile ei a celor 2 arhitecți: Ion Mincu și Toma Socolescu, scoaterea din uitare a profesorului arhitect Toma Socolescu, realizarea ultimei dorințe a discipolului.

După cum s-a afirmat în timpul lansării, cartea va fi donată în biblioteci și unor instituții din țară și oferită specialiștilor din domeniu, dar fiind scrisă într-un stil accesibil, artistic, poate constitui o lectură plăcută și utilă pentru toți cei interesați de arhitectura românească, de viața și de activitatea personalităților române.

La 20 septembrie 1973, Grigore Arbore a plecat din București în Italia, la Pisa, pentru a obține doctoratul în istoria artei. România și Italia făceau parte din Tratatul de la Varșovia respectiv NATO, cele două alianțe politico-militare între care, în acea epocă, se desfășura războiul rece. Deși ambele alianțe și deci ambele țări încercau să atenueze tensiunea dintre ele, suspiciunea exista, totuși, ceea ce își puna amprenta asupra relațiilor economice, culturale, politice dintre ele. Cu efecte asupra destinului persoanelor implicate.

Ajuns la Pisa, afectat de stresul formalităților plecării din țară și de „noutățile” stabilirii în străinătate, Grigore Arbore trimite prietenului său o lungă scrisoare din care aflăm dificultățile ce au însoțit plecarea sa, la studii, în Italia. Cât timp s-a mai aflat în țară, Grigore Arbore a avut posibilitatea să afle reacțiile autorităților, ale prietenilor și familiei față de inițiativa lui Basarab Nicolescu de a i se acorda rezidența în Franța.

Documente

1. Scrisoarea a lui Grigore Arbore din 28 –II-(19)73. Textul este scris pe hârtie cu antetul Scuola Normale Superiore, Piazza dei Cavalieri, Pisa, Classi de Lettere e Filosofia.

Pisa il 28 – 11- 73

Dragă prietene

Îți scriu cu o întârziere nedorită. Abia am ajuns la Pisa, după destule întâmplări care m-au tulburat și mă tulbură. Sosit în luna august (1973) în București am primit vestea refuzului serviciului de pașapoarte de a acorda viza soției mele pentru Italia. Ce a însemnat acest lucru pentru mine e ușor să îți închipui. Ani de zile am teoretizat respectul pentru valoarea personală a individului, crezând în această teorie și socotind că cei ce sfidează principii elementare sunt doar accidental reprezentanții unei desfășurări istorice esențialmente pozitive. Dar ce spun acum sunt vorbe. Realitățile sunt cele pe care le vedem și cu care ne confruntăm zilnic. Argumentul refuzului a fost, în fond, nereîntoarcerea fratelui lui Anda ¹, sculptor foarte talentat, dintr-o lungă călătorie. Am încercat să lămuresc chestiunea și să arăt cuiva că fiecare e responsabil de propriul său destin și de convingerile sale. Dar efectiv nu am avut cu cine sta de vorbă. Toți erau în vacanță, după care au fost ocupați cu o lungă vizită a președintelui în America Latină ² unde, din fericire, s-a întors cu bine, căci risca să fie prezent în Chile, unde nu s-a mai dus, tocmai în momentele nefaste ³. Astfel încât a trebuit să părăsesc fără rezultat Bucureștiul, lăsându-mi soția într-o mizerabilă stare morală, eu însumi fiind profund afectat și dezolat de modul în care sunt răsplătit pentru mulți ani de muncă loială și modestă, pentru toți atâția ani de trudit cu cuvintele din care nu am încercat să fac niciodată demagogie.

Ce este în sufletul meu e greu să îți închipui. La Viena, apoi la Veneția, am vrut să iau primul tren îndărăt și să revin acasă. Sunt absolut sigur că soția mea, care este un om tare și minunat, plânge continuu. În chiar ziua plecării a fost pusă în dubiu și plecarea mea de către un civil amabil, care mi-a dat a înțelege că, schimbându-se un element în situația familiei, ar trebui

reconfirmată aprobarea secretariatului partidului ⁴ de a mi se permite să studiez în Italia. Am fost, se pare, destul de decis atunci când i-am răspuns că am de gând să aștept reînnoirea vizei, care expiră pe 15 noiembrie (1973), la Pisa. Mi s-au dat asigurări că nu se poate proceda altfel deoarece sunt obligați să-și ia măsuri de precauție, eu, chipurile, „reprezentând ceva” pentru „cultura noastră”. Eu am spus că dacă reprezintă ceva ar trebui să mi se acorde creditul cuvenit și capacitatea de a garanta cel puțin pentru omul cu care împart pâinea. Totul a rămas în doi peri, iar eu seara m-am urcat în tren. Sunt cu gândul doar la reîntoarcere. Mă știi un om prudent. Am accese, interioare, de furie și depresiune. Nu înțeleg asemenea procedee. Ce s-ar întâmpla dacă actuali capi ai poliției noastre ar fi întrebați de ce au făcut parte din ea în perioada în care a fost lichidat Pătrășcanu ⁵ Dacă nu vor schimba atitudinea voi fi nevoit să mă întorc și să îi întreb eu aceste lucruri, cu orice risc. Sunt un biet om, care vreau să trăiesc, împreună cu familia mea, bucurându-ne de rezultatele propriei munci și propriei corectitudini. E teribil să constăți că, într-o formă mai subtilă, vine cineva și-ți pune țeava între coaste. Realmente au procedat cu soția mea ca în evul mediu când pentru un virtual dizident se luau ostacități din familie. Nu cred că procedul îi va întări fratelui ei dorința de reîntoarcere.

Înțelege astfel de ce nu am putut veni la Paris și de ce nu am scris. Fiind în țară trebuia să cer extindere de viză, alte discuții. Dacă ieșeam doar cu viza franceză era posibilă o interpelare la frontieră. Până în decembrie, când mă mai întorc odată să îmi mai încerc norocul, cu voia Domnului, trebuie să nu am alte vize pe pașaport, căci aș întinde eu astfel firul de ață pe care s-ar urca nu se știe ce interpretare. Sper, prietene că mă înțelegi: nu este aici doar problema unui pașaport. Dacă acum îi las pe anumiți oameni să mă calce în picioare, apoi tot restul vieții mele acolo va fi așa și nu doresc.

E vorba de un principiu al propriei responsabilități. În nici o lege din România nu scrie că pentru o faptă a unuia trebuie să tragă consecințele altul și astfel stând lucrurile cei ce pun în practică asemenea procedee se prevalează de instrucțiuni aici inexistente. Se poate ca întoarcerea mea în decembrie să fie riscantă pentru continuarea studiilor aici. Dacă nu îmi vor prelungi viza aici (aprobarea de partid e dată pentru toată durata studiilor – adică doi ani) pe 15 noiembrie (1973), poate va fi acesta semnul că nu mă vor aștepta cu flori. Dar, în fine, eu sunt un proletar și știi ce are de pierdut proletariatul ⁶.

Ce e mai enervant e faptul că aici toți mă întreabă unde e soția. Universitatea italiană, cum știi, e toată la stânga, cu mici excepții. Fac slalom printre întrebări și nu este exclus ca vreunul din profesori cu care am contacte să nu întrebe același lucru în propria mea țară. Doamne! Ce situație! Iartă-mă, te rog, pentru această lungă expunere a necazurilor mele. Lucrez, lucrez; poate reușesc să-mi salvez moralul. Mi-a scris maestrul Chagall. Mă invită la Saint-Paul de Venice pentru a face pentru a face seminarii etc. Nu mă voi duce în aceste locuri singur.

1 Fratele Andei era sculptorul Nicolae Roșu. A plecat din România în 1973.

2 Vizita președintelui Nicolae Ceaușescu în America Latină (Cuba, Costa Rica, Venezuela, Columbia, Ecuador, Peru) a avut loc în perioada 29 august-20 septembrie 1973.

3 Salvador Allende a fost înlăturat de la conducere în urma unei lovituri de stat, septembrie 1973. S-a sinucis la 11 septembrie 1973.

4 PCR

5 Lucrețiu Pătrășcanu

6 Proletariatul are de pierdut lanțurile, scrie Marx.

FRAGMENTARIUM

Trebuie să mărturisesc, de la bun început, că nu am fost un împătimit al turismului, dar mi-a plăcut să citesc cărți de călătorie. Am învățat astfel geografie din întinsele scrieri ale lui Jules Verne, din „Aventurile submari-nului Dox”, la mare căutare prin anii copilăriei mele. Mai aproape de noi, l-am însoțit „Pe drumuri de munte” pe Calistrat Hogaș și am savurat îndelung poveștile de vână-toare ale lui Mihail Sadoveanu, și altele, și altele. Între pu-ținele mele ieșiri turistice, una care mi-a rămas profund întipărită în minte a fost cea de la Balcic, în Republica Po-pulară Bulgară. Nu știam prea multe despre acest loc, căci în grosolan falsificata Istorie a României a lui Roller, Casa Regală era prezentată în cele mai negre culori. Erau însă în anturajul de la mare niște doamne mai în vârstă care știau o sumedenie de lucruri despre acel colț de rai pe care și l-a construit și amenajat Regina Maria. Când am ajuns însă în acel rai, toată superba și delicata vegetație se uita la noi cu o adevărată deznădejde. Totul era într-o cumplită lăncezeală, iar privirea tristă a acelor nobile flo-ri o am și acum înaintea ochilor. Reconfortarea, deși cam târzie, a venit totuși prin „Însemnările de călătorie” ale Elenei Trifan (Editura Betta, 2018). Editorul cărții oferă câteva date biobibliografice despre autoare: „Elena Trifan (n. 3.02.1956) este profesor de limba română, doctor în Filologie cu distincția Magna cum laude, autoarea căr-ților „Formarea cuvintelor în publicistica actuală”. Deri-varea. Perioada 1990-2001” (...), a volumului de poezii „Nori în soare”, a numeroase articole despre sărbătorile populare, religioase, literare (ale românilor); coautor al „Dicționarului de neologisme și abrevieri recente”; co-laborator al „Monografiei învățământului prahovean” și al „Dicționarului enciclopedic de marină”. Este prezentă în peste 40 de antologii și lucrări colective” (p. 191). La rândul său, prefațatorul „Însemnărilor”, Aureliu Goci, re-levă faptul că „Doamna Elena Trifan se dovedește a fi un drumeț împătimit care călătorește febril și fără limite: în țară și în străinătate, în nord și în sud, în locuri bătute și celebre, dar și în zone necălcate de multă vreme de picior omenesc”. În plus, „Călătoria este un om instruit, cu o viziune erudită asupra geografiei (...) și cu adânci cunoș-tințe turistice (...)” (p. 5).

Dar să revenim la Balcic, anul 2014, când Elena Trifan, bine documentată ca întotdeauna, ia cunoștință fizic cu locul visurilor sale: Castelul și Grădinile Reginei Maria a României. Între perioada în care eu vizitasem Balcicul și anul amintit aici s-au produs transformări esențiale: ambele țări au devenit democrate și în ambele Curțile Regale și-au redobândit, chiar și în parte, statu-tul de odinioară. În acest context, investițiile de ambele părți în aproape părăginita locație s-au înmulțit în mod vizibil. Acum, după ce treci de „Ghereta santinelei” ai impresia că te afli „într-o împărăție a lumii vegetale”, cu arbori și arbuști din cele mai surprinzătoare zone ale lu-mii: „sălcii pletoase, specii de plop, ulmi, pini, arbore de hârtie, ginkgo-biloba, chiparoși, tuia, smochini, magnolii, liliac. Pe ziduri se cațără viță-de-vie sălbatică, iederă și lu-leua-turcului”. Totul pe o stâncă terasată vecină cu marea, modelată după labirintul cretan și după cel al Grădinii Paradisului, așa că nu e nicio surpriză să întâlnești „peste 3000 de specii de plante, cea mai mare colecție de cactuși din Europa, alei, izvoare, cascade, fântâni, cișmele, gră-dini care îmbină mai multe stiluri arhitectonice: bulgă-

rești, gotice, orientale, mediteraneene” etc. (p. 102-103). Vilele sunt modeste „comparativ cu măreția naturii” și sunt plasate printre copaci și grădini. Nu mai intrăm în ele împreună cu autoarea, întrucât splendoarea este în „iarba” de afară, acolo unde simți „că o blândețe divină plutește în aer, că Maica Domnului te privește dulce și mângâietoare și Iisus îți zâmbește de pe cruce, că pământ-ul este numai frumusețe, armonie și lumină” (p. 121).

Revenind în țară, constatăm multitudinea obiec-tivelor vizitate, peste tot autoarea fiind atentă la simbo-listica locului, pusă în evidență prin chiar sugestivele denumiri ale capitolelor: „Casa Memorială «Vasile Voi-culescu», cultură și ospitalitate”; „Dobrogea, ținutul con-trastelor și al diversității”; „Muzeul «N. Grigorescu» sau spiritualizarea luminii”; „Nessebar, un cuib de piatră în mare”; „Salento, țaria pietrei surâzânde” și unul care este apropiat inimilor noastre: „Trepte de lumină în Banat”. Dorința de a cunoaște partea aceasta de țară a fost obse-sia de 30 de ani a Elenei Trifan. Ea a devenit amintire în 2017. De fiecare dată documentarea este impresionantă, iar cititorul, chiar și cel avizat, poate găsi informații noi, ca să nu mai vorbesc de novici pe care lectura acestei cărți îi poate îndemna la constante drumeții culturale. Iată, de pildă, Biserica Romano-Catolică „Neprihănită Zămislire” din Orșova, „singura biserică de rit catolic care a fost construită în comunism”, pentru că cea veche a fost sacri-ficată pe „altarul” barajului de la Porțile-de-Fier. „Ori-ginalitatea ei – spune autoarea – este dată de câteva elemen-te: interiorul în formă de cort, acoperișul și luminatorul de la altar în formă de cruce, pictura interioară „Drumul Crucii” în care pe lângă scene biblice sunt pictate și per-soane din lumea profană: V. I. Lenin, Nadia Comăneci, John Lennon, Florin Piersic, Anna Széles. Slujba religi-oasă se oficiază în patru limbi!” (p. 53). Dar ce ziceți de chipul lui Decebal, care este „cea mai înaltă statuie din piatră din Europa” și „se află pe o stâncă din Golful Mra-conia, foarte aproape de Eșelnița. A fost construită între anii 1994-2004 din inițiativa și prin susținerea financia-ră a omului de afaceri român Iosif Constantin Drăgan. La realizarea ei a lucrat o echipă de 12 sculptori-alpiniști conduși de arhitectul Florin Cotarcea. Statuia impresio-nează prin locul unde este plasată (...) și, mai ales, prin dimensiunile foarte mari: înălțimea de 55 m, lățimea de 35 m, lungimea ochiului de 4,3 m, lungimea nasului de 7 m și lățimea de 4 m. Pe capul lui Decebal se află o cru-ce de metal”. Astfel modelat, „răsărit din țăriile pietrei și hrănit cu energiile apei”, chipul lui Decebal „privește dâr-z și demn în zare, statornic și neînfricat, asigurând conti-nuitatea milenară a unui mit străvechi al dragostei de țară” (p. 54-55).

Mă opresc aici, pentru că trompeta spațiului edi-torial sună din plin, dar îmi îngădui să mai apreciez că această carte este una emblematică pentru ceea ce nu-mim turism cultural atât prin documentarea exemplară, cât și prin descrierile inspirate, ce vădesc aptitudinile de sensibilă poetă ale Elenei Trifan.

de Sergiu DRINCUL

I. Introducere în ontologia cărții

Coord. Prof. Dr. ION BOGDAN LEFTER
Drd. ANA-MARIA BANU
Școala Doctorală a Facultății de Litere
Universitatea București

Cartea ca proiect uneori pesimist, alteori optimist.

La începutul secolului al XX-lea, exista o politică asumată cu privire la misiunea cărții, precum și o tipologie verificabilă în presa vremii. Atunci se cerceta stratificarea teritorială, identitară și chiar valorică a cărții. Se pune problema de a avea o carte pentru săteni, dar și pentru citadini; carte distractivă, dar și utilitară, carte națională și de interes regional, cartea ficțională, nonficțională; cartea populară, repovestită de un unchiș sfătos. Cartea femeilor este rară sau chiar absentă, accentul fiind pus asupra autorului. Descoperim în podul caselor bibliotecă bunicilor o colecție importantă a unei reviste universitare. Cărțile semnalate în urmă cu un secol la rubrica „Notițe bibliografice” nu au persistat până azi decât indirect, ca ecou al unor autori și volume, cartea străină fiind mult avantajată, ca și azi, în detrimentul cărții românești. Era mediatizată Marea Enciclopedie Franceză, în 30 de volume.

Recomandarea cărții beneficia de argumentul autorității lui Anatole France: Ce lucru minunat ca o enciclopedie bine făcută să conțină un nou inventar al tuturor științelor ei. Se anunțau proiecte epice grandioase, dar care nu se confirmă de la un tom revuistic la altul. Romanul era specia mult așteptată, pe cale de a răspunde noilor exigențe, reexaminată critic, fiind reținută intriga, prin eliminarea pretențiilor istorice. Întrebarea cu caracter deschis pusă atunci este valabilă și azi: Ce lipsește scriitorilor români? Cultura serioasă, preciza recenzentul, cu excepția lui Eminescu, stăruința, de a studia întâi serios o epocă și apoi de a scrie un roman istoric. Era apreciat un autor de nuvele, din păcate reținut prea puțin de manualele școlare azi, pentru faptul că este istoric prin vocație și diletant în literatură, (Odobescu), ceea ce înseamnă că profesionalizarea scriitorului de literatură e privită ca o necesitate. Criteriile de evaluare a cărții sunt exigente, complexe, uneori eterogene. Câte un autor ca Ludovic Dauș e desființat ironic, poate mai târziu să ajungă ceva, dar până acum nu înseamnă nimic (p.395). Literatura e o formă a culturii, încă subordonată istoriei, iar cartea de tip științific este reținută pentru ecoul ei în țară și în străinătate. B.P.Hasdeu este o prezență elocventă cu opera sa Cuvenite de bătrâni. Se tratează alfabetul chirilic și ortografia slavă la români (419). Apar numeroase recenzii palide ale unor poeți pașoptiști, cu ecou și expresivitate involuntară naiv ridicole azi. De exemplu, printre cele mai bune realizări create de C.D. Aricescu, se află acest catren, poem brevilocvent: Flori și fluturi: Văzui oameni de hârtie/ Cu mustăți de chihlimbar/, Lei de cocă pe câmpie, /Mâncând stridii cu muștar (399).

Remarc în egală măsură prelungiri ale pașoptismului prin obsesia cultivării modelului folcloric, a întâietății unei personalități într-un domeniu, preocuparea pentru amprenta noastră identitară, din care derivă apoi preocuparea implicită pentru carte. Cartea nu este inventariată printre bunurile care pleacă din țară (se publica lista obiectelor importate și exportate, materii prime, nu și bunuri spirituale). Abordările comparative între culegerea de folclor Russo și Alecsandri merg spre genul proxim și diferența specifică (în articolul semnat de Petre Hans 469). Apar extrase din volume în curs de apariție, fără prea multe detalii despre proiect și fără completări editoriale ulterioare despre volumele anunțate, cu intenția de a se menține consecvența de la un număr la altul, pentru a capta cititorul.

Articolul semnat de C.Rădulescu Motru la început de secol trecut este un fel de crochiu al teoriei și practicii editării cărții ce răspunde la întrebările când, unde, cui și cum trebuie cartea. Intitulat „Bibliotecă pentru săteni” și publicat în „Noua Revistă Română”, se pune pe de o parte problema sărăciei și a alfabetizării în anumite zone, pe de altă parte, problema de a ajunge la insul educabil și de a grădini sufletul și mintea cititorilor din medii diverse. Se examinează atent relația dintre scop și mijloace, imaginea cărții era constituită la confluența dintre politicile culturale, de editare și difuzare. C.Rădulescu-Motru aprecia efortul făcut de Ministerul de Culte și Instrucție publică, de Biblioteca Națională din București, de a preîntâmpina dificultățile cărții de a ajunge la cei care au nevoie de ea. Greutățile de atunci ar trebui să ne dea de gândit azi cu privire la inexistența mijloacelor de desfacere reală a cărții românești, la inadecvarea curprinsului cărților la orizontul de așteptare al cititorilor. Atunci, se pune problema organizării ferme a vânzării de carte prin colaborarea dintre mai multe instituții. Vânzarea cărții se făcea simultan și condiționat cu obiectul de cult, iar vânzătorul de icoane propunea cumpărătorului și achiziția cărților de către săteni. Foarte interesantă era și atunci o realitate numită azi publicul-ștăp, în strănă legătură cu tipul de carte anume destinat pentru un scop anumit. Era importantă cartea populară și se pregă-

teau condițiile pentru cartea elitistă. Cartea ar reprezenta principiul artă cu tendință cu mesaj moralizator (ca de exemplu: să învețe sătenii să evite alcoolismul) și făcea parte din categoria distractiv-morală, ce cuprindea „toate poveștile, nuvelele, romanele: Biblioteca sătească a «Librăriei Naționale» va avea cărțile de trei categorii:

1) Categoria cărților distractive morale, unde intră toate poveștile, nuvelele, romanele cari au ca teză bunioară antialcoolismul, patriotismul și orice idee morală, care trebuie propagată printre săteni.

2) Categoria cărților naționale, care va cuprinde nuvele istorice, destinate a răspândi printre săteni cunoașterea istoriei naționale.

3) Categoria cărților de utilitate practică, destinate a populariza o mai bună organizare a traiului.

Un alt aspect important în problematica imaginii cărții în revista universitară de la începutul secolului al XX-lea este legat de accesibilitatea ei. Termenul de carte populară ar putea avea accepția de carte cu ediție prescurtată, simplificată, repovestită, traducibilă pentru un public larg, rural: „cărțile vor fi date la învățătorii cari au în sat vreunul din acei unchiși sfătoși, cari se pricep să povestească basmele și întâmplările văzute în fermecătorul graiu românesc. Un prospect tipărit sub titlu: „Gazeta librăriei naționale” de la 1 Septembrie 1908, ne arată scopul pe care îl urmărește numita librărie, precum și mijloacele prin care ea speră să realizeze acest scop, aflat sub patronatul Ministerului de Culte și Instrucție publică. Publicarea unei biblioteci pentru săteni, s-a izbit de două greutăți:

1) Nu existau mijloace de desfacere, mijloace prin cari cartea să pătrundă la săteni

2) Cuprinsul cărților nu se potrivea cu mentalitatea sătenilor.

S-ar părea că unele cărți necesită traducerea conținutului. Se așteaptă de la unchișul sfătos, fie dascălul, autorul de auxiliar didactic, fie profesorul, criticul literar să preia și să redistribuie esența cărții într-o manieră atractivă, fidelă și elocventă.

Spre mijlocul secolului trecut traducerea și accesibilitatea valorilor cărții încă era plină de sinuozități, intermitențe și, mai ales, de sacrificii. La Expoziția Universală de la New York din 1939, Albert Einstein și Thomas Mann au scris într-o capsulă a timpului un mesaj pentru omenirea de peste 5000 de ani. Mentalitatea omului de știință evreu și a romancierului german dezvăluie complexitatea relației dintre trecut, prezent și viitor. Einstein, mai optimist, le scrie urmașilor despre invenții ce pot ameliora viața prin capacitatea oamenilor de a zbura și de a comunica rapid, avertizând asupra țărilor în care oamenii încă se ucid sau trăiesc larvar, fiind terorizați de spaimă: „Einstein recunoaște că „inteligența și caracterul maselor sunt incomparabil mai scăzute decât inteligența și caracterul acelor câțiva care produc niște lucruri valoroase”. Astfel de lucruri de valoare sunt cărțile, ca realitate a unui proiect social, diferit de la o țară la alta. Mesajul lui Thomas Mann din capsula timpului este critic, mai puțin optimist: „Știm astăzi că ideea despre viitor ca lume mai bună a fost o concepție greșită a teoriei progresului. Speranțele pe care ni le punem în voi, cetățeni ai viitorului, nu vor fi, în niciun caz, exagerate. În linii mari ne veți semăna foarte bine, exact așa cum le semănăm și noi celor care au trăit acum o mie sau acum cinci mii de ani. Și în vremea voastră spiritului îi va merge rău- nu-i este dat să-i meargă niciodată prea grozav pe acest pământ, altfel nici nu i-ar mai fi necesar omenirii. Această concepție optimistă asupra viitorului e o proiecție în timp a unei strădănii care nu aparține lumii temporale, strădania omului de a-și integra în ideea despre sine și umanizarea omului. Ceea ce noi, în acest an de grație 1938, înțelegem prin termenul de „cultură”- o noțiune prea puțin prețuită la unele națiuni din lumea vestică- e pur și simplu această strădanie. Frați din viitor, uniți cu noi în spirit și în această strădanie, vă trimitem salutările noastre.”

Reținem patru idei din fragmentele de mai sus din capsula timpului:

1. Produsele spiritului sunt necesare omenirii.
2. Produsele spiritului au o situație vulnerabilă.
3. Ideea despre sine integrează umanizarea omului prin carte.
4. Elita, masele, cărțile se intercondiționează.

Cartea-fantă, prin care se vede cerul libertății. S-ar părea că mesajul umanist pentru capsula timpului a fost semnat de chiar tatăl lui Nicolae Steinhardt, Oscar, ce a împărțit camera în timpul studiilor politehnice din Berlin cu un italian cu care Albert Einstein obișnuia să cânte la vioară. Și formația științifică a lui Oscar și cea literară a lui Nicolae Steinhardt, reprezintă cele două orientări prezente în capsula timpului, cu traiectorii incomode și indezirabile regimului comunist: omul de știință și cel de litere urmau să fie sacrificați. Mai mult chiar, după război, lectura cărților lui Thomas Mann va fi unul dintre motivele detenției, iar cititorii, în calitate de condamnați politici în România comunistă se delectau, evocându-i cărțile. Astfel, cartea se conturează din plin ca imagine a aristocrației ce transmite și esențializează. Prin carte, ne permitem supraviețuirea, fie și ca fragment memorat

din Nichifor Crainic și Radu Gyr. La Jilava, în celula nr 13, Steinhardt îl întâlnește pe Nicolae Balotă, care citise într-un grup de prieteni un eseu despre scriitorul german Thomas Mann. Aflăm din jurnalul lui Nicolae Balotă, că securistul nu face distincție între numele și prenumele autorului german, spunându-i acest THOMAS: Caietul albastru cuprinde un Proces – Verbal în care sunt repudiate „elemente mistiche, idealiste, reducând aproape la zero elemente progresiste, bazate pe dialectica marxist-leninistă a acestei scrieri.” Elitele, autorii cărților, cititorii profesioniști, devin clienții închisorilor, iar cei care scriu despre Doktor Faustus de Thomas Mann, respectiv Nicolae Balotă și Nicolae Steinhardt au imaginea jalnică a deținuților în zeghe, rași în cap, slăbiți de nemăncare și umilințe. Steinhardt a citit cartea dușmănoasă regimului, „Ispta de a fi”, de Emil Cioran. Condamnații politici din lotul Noica-Pillat au în total 145 de ani de închisoare pentru vina de a citi, gândi și discuta cărți neaservite ideologiei regimului comunist. Când Nicolae Steinhardt povestea o carte, uita de spațiul ostil al închisorii.

Cultul cărții este o celebrare a speciei umane, nu doar o iluzie a regimului totalitar. Capitolul I din „Iluziile literaturii române”, Eugen Negrici, Editura Cartea Românească, Polirom, 28, cuprinde un articol, intitulat „Cultul cărții în comunism și consecințele lui. O evocare.” Se reconstituie circumstanțele nașterii prin cultul cărții de literatură la începutul anilor '60. Apar din ce în ce mai mulți cititori de performanță, fapt ce amână tentativele de reideologizare și de restalinizare. În ultimele trei decenii de comunism. Profesorul identifică o stare ce a generat magia cărții, prin efectul ei euforic de împușinare a răului, accesul la cultură echivalând cu accesul unui prizonier la fanta de lumină deschisă un moment dat de gardianul celei. Cam două generații de cititori, bunicii și părinții noștri, căutau febril cărțile diferite de cele aservite regimului. Supraviețuitorii intelectualității decimate în primii 15 ani de comunism, apreciază deschiderea vicleană, operată de Putere, din rațiuni de strategie bine articulată. Cartea apărea în regim editorial de maximă vigilență, alături de traduceri vulnerabile ale unor scriitori occidentali de cu un prestigiu consolidat, a unor scriitori români cu probleme. Cărțile scriitorilor debutanți erau publicate printre textele unor scriitori reabilitați. Cartea rămâne un obiect magic până în anii '80, fiind cel mai ieftin refugiu la îndemână, consecința fiind diminuarea simțului critic. Cărțile erau strecurate printre altele chiar și p31. Cărțile răzbuiau o existență cenușie.

Martin Puchner în Lumea scrisă. Povești care au schimbat oamenii, istoria și civilizația dezvăluie rolul literaturii prin 16 texte, selectate în 4000 de ani, dezvăluind cum scrierea a inspirat ascensiunea și

decăderea imperiilor și a națiunilor, nașterea ideilor politice, filozofice și religioase. În capitolul intitulat Răsărit de Pământ, profesorul de la Harvard atrage atenția bile demonstrează că literatura nu e doar pentru iubitorii de cărți. Ea modelează viața majorității vieții de pe Pământ, așa cum au descoperit cei trei astronauți aflați la bordul navei spațiale Apollo 8. Ei au fost invitați să descrie pământul din cosmos și au utilizat în locul termenilor științifici cele mai tulburătoare pasaje din Biblie, fapt care atestă că în experiențele noastre formidabile utilizăm poeticitatea limbajului, nu termenii instrumentali. Se observă influența textelor fundamentale precum Biblia, ce au autoritate, devenind coduri-sursă pentru culturi întregi, spunându-le oamenilor de unde vin și cum să-și trăiască viața. Globul pământesc seamănă tot mai mult cu o hartă configurată de literatură, 4000 de ani de evoluție a umanității au salvat și remodelat de 17 cărți fundamentale ale umanității, de la Iliada, epopea lui Ghilgames, ydrăvânie, cum a numit-o Geo Bogya, carte ca almanahurile și calendarele străbunicilor, ca răvașele și scrisorile, ca telegramele de presă 1001 de nopți, Biblia, Capitalul lui Marx, Don Quijote

Poveștile celor 17 cărți spun despre curajul conducătorului de cete de a dormi cu pumnul și cartea la cap, despre talentul feminității creatoare de a îmblânzi temperamente. Din demonstrația profesorului de la Harvard rezultă două tipuri: cărți care au schimbat lumea, oamenii și civilizația și cărți ce reflectă procesul acestor schimbări.

Cărți ce reflectă schimbări. Diagonalele cărții-reflector.

Corpusul cercetării cuprinde secvențe de texte cu caracter autotelic din cea de-a doua categorie. Înțelegem prin caracterul autotelic acea trăsătură a unui text epic de a se reflecta pe sine, scriitura având conștiința integrării sale într-un obiect de tip carte, urcat, din păcate, din ce în ce mai rar în caruselul plăcerilor postmoderne:

- cărțile sunt semnate de autori ce reprezintă generația 80, definită de criticul Ion Bogdan Lefter;
- cărțile pot reprezenta Școala de la Târgoviște;
- -autorii afirmați la cenaclu, colaboratori ai revistelor din țară și străinătate;

• -fac parte din US și au premii literare în țară și în străinătate. Când secolul face cu tifa luferilor galaxiei Gutenberg, ne îndreptăm spre cartea de tip reflector, cu aspectul meticolos și riguros al unor fișe de dicționar, utilizând preponderent numele de carte ca pe un program genetic.

Un scriitor uitat, Vasile Pop 1875 – 1931

de Constantin Dobrescu

Prozatorul Vasile Pop s-a născut la 14 iunie 1875 în Comuna Domnești Județul Vrancea, fiind fiul lui Ion Pop și al Ecaterinei Rareș, având rădăcini ardeleni, care se vor reflecta mai târziu în scrierile sale.

A fost un autodidact, după clasele primare este calfă lucrător mecanic, ajunge profesor de limba engleză și maestru de gimnastică la Institutul Naval din Constanța.

A fost căsătorit cu Angelina Pârjolescu și a doua oară cu Elena V. Burely.

O mare parte din viața sa a trăit la Ploiești, cea de-a doua sa soție fiind a doua fiică a Ploieștiului” după cum menționează ziaristul L. Leoneanu în ziarul ploieștean „Biruința” din 20 martie 1931. O parte din opera sa a fost scrisă la Ploiești. În anul 1922, Vasile Pop era funcționar al Prefecturii Prahova, fiind încadrat ca Conferențiar al Județului.

A debutat în anul 1890 la ziarul „Munca”, conduce ziarul „Evenimentul” (1904-1905) iar debutul editorial are loc în anul 1899 cu volumul „Fleacuri”. A colaborat la ziarul „Viața” alături de Ion Gorun, Constanța Hodoș, St. O. Iosif, D. Anghel. De asemenea a colaborat și la Semănătorul, Făt Frumos, Luceafărul, etc., semnând de multe ori sub pseudonim: Acadin, Gh. Bradul, V. Fr., Gh. Scytul, Const. Fulger.

Cel care l-a apreciat mult a fost N. Iorga, care în scrierile sale îl așeza pe Vasile Pop pe același plan cu I. L. Caragiale și E. Poe, fapt care a constituit obiectul unor aprige conferințe în critica literară. E. Lovinescu care era un antiseșanătorist fervent a criticat atât opera lui Vasile Pop cât și elogiile referințe ale lui N. Iorga. Aruncând o privire asupra operei sale (24 de romane, nuvele, etc.) remarcăm că Vasile Pop a încercat de toate, romane de dragoste, biografii romanțate Cuza Vodă, Eroii lui Mihai Viteazul, Regina noastră Maria (1919), jurnale de călătorie: „Inconjurul pământului fără voie”, ziaristică și beletristică. Dacă pentru critici literari de marcă ca E. Lovinescu, G. Ibrăileanu, S. Pușcariu, opera sa era modestă, pentru confratele său L. Leoneanu, Vasile Pop „facea o proză mult mai bună, decât a multor publiciști actuali, intoxicați de simbolism, de futurism și alte <<curențe>> - în ism...”

Ziaristul ploieștean L. Leoneanu menționează în medalionul său realizat la moartea lui Vasile Pop că în proza sa „a reflectat firea dărză și jucăușă cu viața a ardelenilor, fiind unul din cei mai originali publiciști.”

A început să scrie în epoca curentului semănătorist, relevându-se ca un isteț umorist și abil jongleur al calamburului.”

A fost un autor citit în anumite medii sociale. Nuvelele și romanele sale, simple, în cel mai caracteristic stil popular cu bogate resurse de inspirație, pline de dinamism, au făcut la vremea respectivă deliciul adolescenților. Prin opera sa a făcut un real serviciu suscitând interesul cititorilor pentru Cartea românească. Cu toate că a fost un scriitor fecund, Vasile Pop „a murit sărac în mijlocul indiferenței quasi- generale”. Ziaristul L. Leoneanu menționează „foarte impresionant felul dureros cu și-a sfârșit zilele, Vasile Pop. Orb, lipsit de mijloace, având răspunderea soției și a unei fițe în vârstă fragedă, el a avut mâhnirea să închidă ochii în cea mai cumplită disperare.”

Pentru ajutorarea familiei sale presa din București a publicat periodic apeluri caritabile.

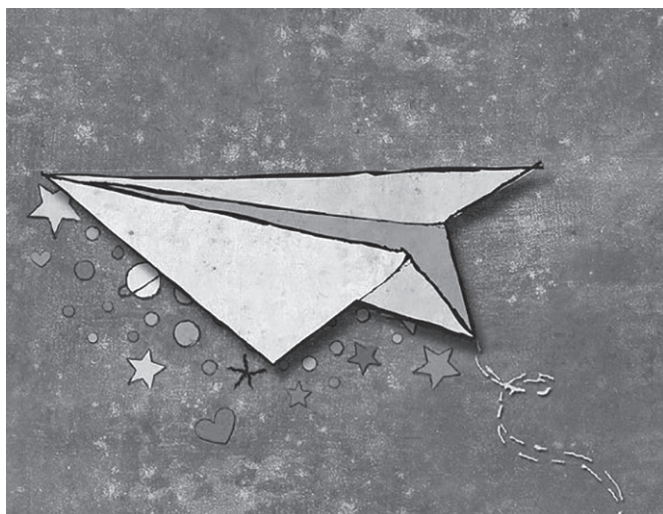
Același L. Leoneanu făcea apel la prahoveni să ajute familia scriitorului și să răspundă la solicitările ziarului „Dimineața” care „are marele merit de a fi luat o inițiativă atât de frumoasă, dar în același timp atât de grea, a ajutorării prin liste de subscripție a fiței rămasă fără sprijin”. Exemplul „Dimineții” a fost urmat de ziarul „Patria” din Cluj.

Constat cu regret că personalitatea scriitorului Vasile Pop nu este reflectată sub nici o formă în lucrări ca Dicționar de personalități prahovene sau măcar în Istoria Ploieștiului în date.

Gestul de a ține vie amintirea unor scriitori definitori pentru zona noastră, ar reprezenta un semn de normalitate și de prețuire pentru creatori autentici.

Concursul Național de Proză Scurtă „I. L. Caragiale”

(Ediția a XVI-a)

(urbankid.ro)

Premiul I – Arcip Denisa

Motto: „mă uit la ei/ și văd că tuturor/ le este sete de o viață firească” (Andrei Zanca)

Firescul vieții

Eram moartă de foame dar nu recunoșteam pentru că era o rușine să fii atât de înstrăinat de viața ta încât să uiți să mănânci. Se presupune că viața ta e trăită în contul celorlalți, ca un pahar de vin roșu vărsat de sus peste blana unui iepuraș alb care va muri de frică în sânul femeii de serviciu. După ce îl mângâie și se liniștește, îl face căciuliță pentru copilul ei, un alt viitor alcoolic anonim al lumii, dar nu știe. Dacă pământurile din iad s-ar vinde, aş cumpăra teren și l-aș da în arendă iar cu banii obținuți aş merge prin vacanțe în rai. Acolo aş vedea vaci frumoase păscând pe câmpuri iar prin comparație mi-aș aminti de conservele de carne de vită goale aruncate prin iad și asta ar desemna adevărata ignoranță. Nici în rai, nici în iad nu auzi ecoul vocii Lui Dumnezeu sau al Necuratului, dar vezi diverse mâini întinse pe la câte o răscruce de drumuri care indică direcții. E de la sine înțeles cui aparțin cele

care indică direcțiile greșite. Rând pe rând înțelegi cum e treaba cu iubirea latentă dintre tine și el. Îl vezi și pe el că stă cu o mână întinsă, îl iubești chiar dacă nu reacționează la îmbrățișările tale, chiar dacă nu respiră când respiri tu. Uneori e considerată drept o formă de respect rațiunea de a aștepta ca celălalt să fie și să respire înaintea ta. În schimb, de după cortina morții, nu mai sunt apreciate gesturile pline de respect. Pentru că aici toată lumea se hrănește cu carnea clipelor în care pulsa iubirea fără alte influențe. Vezi că pe mâna lui întinsă e tatuat numărul lunilor în care nu ai fost împreună și te sperie că el coincide cu ziua nașterii tale. Te sperie mai mult când observi că se oprește acolo, că mâna alunecă în jos. Cad simultan toate hainele și noul Adam se ridică în lumină, curat și gol de sentiment ca o minciună, ca umbra femeii lui care nu vrea să se ridice strângându-și cu mâinile hainele de pe trup predestinate din neființă să cadă.

Ieri am citit despre faptul că Eva se va întrupa cândva din ultima soție de pe pământ și azi m-am regăsit plângând în genunchi la o răscruce de drumuri pe care nu o cunosc, lipindu-mi cu forță hainele de corp. În jurul meu, în nisip și pietriș scria Solrun iar din depărtări se adunau concentric animale rumegând până s-au apropiat să încălzească trupul rece de copilă ghemuit pe țărână. Când Creatorul a văzut totul de sus l-a ucis pe Adam, mi-a îngrămădit cărbuși în ochi și m-a trimis înapoi în locul din care am venit. De-atunci bâjbâi oarbă prin întuneric și lumină, și nimeni nu mă crede când povestesc despre cauza orbirii mele. Spun că sunt bine. Părinții mă știu că sunt bine. Prietenii mă consideră bine. Necunoscuții nu știu nimic dar și pentru ei totul e bine.

Brațele cu care soarta își cuprinde figurinele de joc sunt egale în nenorociri și bine până când părinții mă obligă să mănânc carne de vită și printre lacrimi bucata îmi rămâne în gât.

INTELECTUALI AI COMUNEI TEIȘANI

DUMITRU I. BREZEANU - Meșter neîntrecut al artei educației și apostol neobosit în slujba culturii românești (1868-1959)

Fiecare om, vine în lume cu misiuni precise, încredințate de către Divinitate. Se ostoește timp după timp, clădind fiecare zi după înfățișarea sufletului. Dar și locul unde-ți este rânduit sa te naști, te așteaptă să-i sfințești cu harul tău, brațele-i întinse spre veșnicie.

DUMITRU I. BREZEANU, este omul care a fost lăsat de Divinitate, să sfințească cu harul său - al intelectualului, omul de rând al satului românesc. Personalitate complexă, completă și cu multă dăruire pentru luminarea locuitorilor satului natal, în mod special. „Omul care își câștigase cu decenii în urmă, prețuirea unor luminoase figuri din cultura românească - Al. Vlahuță, Șt.O. Iosif, G. Coșbuc

Cu deosebită emoție și în același timp, liniște sufletească, am pătruns în locașul de cultură al acestui mare om. Parcă intrasem într-o altă lume, de parcă timpul se oprise în loc. Totul a rămas la fel, puțin schimbat până îți faci intrarea. M-a întâmpinat mirosul de cărți și mobilă veche, iar liniștea apăsătoare avea să se aștearnă. Mă încerca acel sentiment de timiditate și de gol în stomac, prezența domnului învățător simțindu-se după atâția ani. De parcă ar fi urmat o oră de consultație și-l așteptam să vină!

Începând să răsfoiesc unul dintre manuscrise, am găsit un „portret” în cuvinte, realizat de către un tânăr discipol, dintre cadrele didactice, care l-au cunoscut îndeaproape în ultimii ani de viață la Teișani. Lăsând o imagine vie, încă, a celui care a fost atât de iubit, respectat și apreciat:

„Cu o statură impunătoare și o figură luminoasă, mereu zâmbitor, având privirea scurtătoare, aștințită drept înainte, cu mersul apăsător și drept, sprijinit în bastonul frumos sculptat din lemn de trandafir, apărea mereu în preajma școlii noi și a căminului cultural instalat în localul impunător, mereu gata să dea un sfat bun și generos și, totdeauna iubitor să afle despre noile realizări și prefaceri ale statului. Adesea îl zăream doar în cămașă și cu capul descoperit, având părul alb, lucitor ca argintul în soare, trebăluind în ograda gospodăriei, fie cioplinind lemne cu barda, fie curățind cu foarfeca pomii din grădină, sau aplecat cu stropitoarea asupra stratelor și ghivecelor de flori, mult îndrăgite. Spre seară, până la pierderea neprețuitei și mult regretatei soții, îl auzeam cântând la vioară, melodiile cântecelor populare, ascuns vederii, de frunzele viței ce aco-

*perea pridvorul casei”.*¹

ORIGINEA ȘI COPILĂRIA

Învățătorul Dumitru I. Brezeanu, s-a născut la 12\24 iulie 1868, în comuna Teișani, Jud. Prahova. Își trage originile dintr-o familie de țărani moșneni, ce pot fi urmăriți documentar, pe linie ascendentă, câteva generații, ce ajung la aproape cu trei veacuri în urmă.

În manuscrisul „Autobiografie”, D.I. Brezeanu prezintă detaliat originile familiei sale, atât pe linie tatălui, cât și pe cea a mamei:

„Pe linie ascendentă-precizează D.I. Brezeanu - neamul Brezeștilor, din care mă trag eu, se poate urmări documentar pana la anul 7237(1729 de la Hristos), când în ocolnița moșiei moșnenilor teișăneni, făcută de medelnicerul Constantin Năsturel, sunt trecuți la nr.16 cu 40 de stânjeni de moșie Miclea și fratele său Burlea, din care se trag fiii și nepoții lor: Mihai Tănase, Barbul și Dumitru Breazu, de care legăm firul genealogiei Brezeștilor.”²

„Tatăl său, Ion Iniță Breazu, înainte de căsătorie, a fost ca și tatăl său- cărauș (Prahovean, li se mai zicea), ce însemna negustor de sare de la Slănic. Sarea, o duceau și o vindeau prin țară, prin satele județelor: Buzău, Ialomița, Brăila, Covurlui etc.”³. S-a căsătorit în anul 1865, la un an după moartea lui Niță Soare Vintilă, bărbatul dintâi al mamei. În timpul căsătoriei au avut 5 băieți și o fată: cel dintâi, Ion, mort copil mic; al doilea, eu, Dumitru, al treilea Constantin (Codrin), un băiat Nistor și altul Anghel, precum și o fată, morți de mici.”⁴

Mama lui Dumitru I. Brezeanu, pe numele ei Sultana, era din neamul Morcoveștilor de la Homorâciu, sat învecinat la nord cu Teișanii, asemenea și locuitorii acestui sat, moșneni de obârșie, cu neamuri întinse pe tot plaiul Teleajenului. Bunica din partea mamei sale, fusese fiică a preotului Pană din Drajna de Sus și provenea dintr-o familie de preoți și cântăreți bisericesti. Pe bunica lui D.I. Brezeanu din partea mamei, o chema Maria. Rămânând văduvă de timpuriu și, trăind în duh bisericesc, după ce și-au luat copiii „jugul căsniciei” lor, s-a dus la schit la Suzana și s-a

Prof. Istorie

ELENA-LARISA STAN

călugărit, luându-și numele de Macrina. A murit și a fost înmormântată la schit.

Căsătoria părinților, ca o poveste intrată în tradiția locală, este descrisă cu haz și nu menționează, autorul "Autobiografiei", decât frumusețea foilor de zestre cu expresie și conținut bogat, arătând că ambele familii erau cuprinse și darnice pentru tinerii logodiți.⁵

COPILĂRIA

Copilăria, marele învățător Dumitru I. Brezeanu, și-a petrecut-o în satul natal, în jurul casei părintești, pe dealurile pline cu pruni și alți pomi fructiferi din Teișani, pe care l-a iubit atât de mult, în ambianța plăcută a satului cu viața lui intensă, plină de basm, mireasma naturii și curățenie sufletului.

A cunoscut de copil, viața grea a țăranilor, al cărui exemplu l-a avut în propria lui casă părintească, în luptă cu lipsurile și cu exploatarea boierească și-a format el idealul vieții de a deveni învățător și a ridica nivelul vieții satului românesc. Pentru oamenii satului în care s-a născut, s-a străduit să aducă lumina spirituală, cu deosebită râvnă și perseverență. În manuscrisul „Autobiografie”, descrie copilăria cu o deosebită forță sugestivă și în stil vioi, atractiv. Pe alocuri, relatarea faptelor și a întâmplărilor copilărești, le dă nuanțele poveștilor lui Creangă. Din cei cinci copii câți au fost la părinți, doi, o fata și un băiat, au murit de mici. Din această cauză mama, Sultana era foarte speriată și temătoare pentru sănătatea celorlalți trei copii, pe care i-a tot „*corconit și i-a ținut după sobă, în casă și întotdeauna prea înhăiburiți, cu hăinuțe groase, ceia ce ne făcea să fim și mai mult plăpânzi.*”⁶

Tot în lucrarea sa manuscris „Autobiografie”, povestește despre unele îndeletniciri pe care le avea în cioplirea lemnului: „*Erau atunci bricege ieftine cu mâner de lemn strunjit, ce se găseau și la cârciumari. Mereu cumpăram și- cum le luam - așa le și pierdeam. Ce necăjit umblam toată ziua, căutându-le. Cu ele ciopleam mereu și ciopleam și degetele uneori. Făceam căruțe, săniuțe, pușculițe de soc pentru dopuri de călți, sau pompițe de apă... și câte și mai câte. Copilării! Cine poate să-și aducă aminte de toate și să le scrie cu haz precum Creangă?!... ”*⁷ Frumos descrie jocurile copiilor din satul său natal,

trăind din plin experiențele unice, atât pe ulițele satului unde juca „la nasturi”, sau „la pietricele”, cât și pe „fânațuri” cu vitele, unde juca „guia în doi, în patru, în șase”. Este părtaș al vremurilor grele, ani de lipsă din cauza secetei din 1866, atunci când cu toții o duceau rău. „Am apucat și eu mămăligă de mei, vârtoasă și greu de mistuit...”⁸

ANII DE ȘCOALĂ

Dumitru I. Brezeanu, începe la vârsta de opt ani, cursurile primare și le efectuează cu mare greutate pe la școlile din satele vecine: mai întâi la Școala din Teișani⁹, apoi la Drajna de Jos¹⁰, la Izvoarele, iar în anul 1879-1880, „la școala primară de băieți din Vălenii de Munte”¹¹, școală cu trei institutori urbani. Dornic de învățătură, deși rămâne orfan la vârsta de numai 9 ani, este îndemnat și sprijinit, pe toată perioada instruirii sale, de către mama sa, astfel reușește să depășească toate greutățile. „*Până a trăit tatăl meu, în 1878, știam să citesc, știam foarte puțină aritmetică, ceva catehism și alt nimic.*”

În anul școlar 1878-1879, urmează cursurile clasei a II a, la școala din Drajna de Jos „de la Crăciun până la Paște”. Nefiind nici aici școală regulată, după Paște, trece la școala din comuna Izvoare, unde rămâne până la sfârșitul anului școlar.

1 Despre învățătorul D.I.Brezeanu, un fost elev anonim, în arhiva familiei Brezeanu, Teișani-Prahova.

2 BREZEANU, I.Dumitru, „Autobiografie”, Caiet nr.1, pag.1; în original la familia Brezeanu, Teișani-Prahova.

3 BREZEANU, I.Dumitru, op.cit., pag 6

4 BREZEANU, I.Dumitru, op.cit., pag 9-10

5 BREZEANU, D.I.Octavian; JERCAN, Ion; SIMACHE, N.I; VULPESCU, M.: „File de istorie din trecutul Comunei Teișani”, doc.146 și 147, Ed. Muzeului de Istorie Jud. Prahova, 1971

6 BREZEANU, I.Dumitru: „Autobiografie”, Caiet nr.1, pag.30-31, în original la familia Brezeanu, Teișani-Prahova

7 BREZEANU, I.Dumitru, op.cit., pag. 34-35

8 BREZEANU, I.Dumitru, op.cit., pag. 53-54

9 BREZEANU, I.Dumitru, „Autobiografie”, Caiet nr.1, pag.27, manuscris, în original la familia Brezeanu

10 Ibidem, pag.45-46

11 Ibidem, pag.47

(... continuarea în numărul viitor ...)

Sinaia în Poezia Franceză

de Constantin Dobrescu

În publicația pariziană „Le journal pour tous” care apărea din anul 1851 este publicată în numărul din 1865 o poezie intitulată Monostère de Sinaia care este „o elegantă bucată de omagiu închinată Sinăii”.

Autorul acestei poezii este Antonin Roques profesor la București, cunoscut la vremea respectivă ca scriitor, poet și alcătuitor de lucrări didactice.

Acesta semnează poezia pe care o vom reda mai la vale și în original și în traducere cu pseudonimul Rocaresco de la localitatea Rucăr tot așa de iubită lui. Despre acest francez și poezia sa ne oferă câteva date istoricul N. Iorga în revista sa „Cuget clar” din anul 1939.

Constatăm că Sinaia cu mult timp „ca noul Domn al României <Carol de Hohenzolern-Sinmaringen> s-o fi ales pentru castelul său din codru” era deja cunoscută, putem spune că era un brand al Prahovei stârnind admirația nu numai a românilor dar și a străinilor.

Séjour voisin du ciel, d'où la prière ailée
S'élève incessamment vers la voûte étoilée;
Arche sainte, toujours ouverte d'un côté
Au voyageur, de l'autre à l'immortalité,
Heureux qui, dans nos temps, peut vivre à ta lu-

mière,

Au milieu de tes monts aux riches manteaux
verts,

Loin d'un monde si fou, si vil et si pervers,
Que, du palais à la chaumière,
L'homme insensé ne veut encor
D'autre culte que la matière,
Ni d'autre Dieu que le veau d'or!

Rocaresco.

Sau, în traducerea noastră:

Sălaş vecin cu cerul, din care nari pată
Umana rugă pleacă spre bolta înstelată,
Tu, chivot sfânt, de-o parte deschis la drumeție,
De alta către viața noastră cea de vecie
Ferice e acela ce-și poate duce viața
Aice, între munții ce-și au veșmânt verdeața,
Depart de o lume nebună și njosită
Atât de mult perversă în calea-i rătăcită,
Încât, sus și'n bordeiu,
Își vrea, singur tesaur,
În legea brut'a ei,
Vițelul cel de aur.

Antonin Roques este al doilea francez după Jean A. Vaillant (1804-1886) și el profesor de filozofie la București, care a sprijinit în Franța cauza Unirii Principatelor, fiind declarat cetățean de onoare a României. Acesta este autorul lucrării „La Roumanie” care este o descripție de istorie și geografie „unde cântă verzile coline” de la Vălenii de Munte. Acești francezi care au iubit mult românii și țara noastră au descris în opera lor două localități din Județul Prahova „Sinaia și Vălenii de Munte”.

O Scrisoare de Solidaritate cu Alexandru Vaida - Voevod

de Constantin Dobrescu

Lupta națională a românilor din Transilvania era urmărită de Ploieșteni cu viu interes, mai ales că presa locală (Democratul, Voința Prahovei, etc.) indiferent de culoare politică, însera la rubricile „Știri” sau „De la frați” numeroase materiale despre situația din Transilvania. Așa s-a întâmplat și în anul 1907 când reprezentantul românilor în Parlamentul de la Budapesta Al. Vaida-Voevod, a fost agresat fizic de un grup de șovini maghiari.

Revoltați de acest incident, ploieștenii din diferite straturi sociale, profesori, medici, proprietari, comercianți, etc., vor trimite la 28 mai 1907 o telegramă de încurajare „Valorosului deputat Al. Vaida-Voevod de peste munți”, în care își exprima protestul și mai ales aprobarea față de lupta pe care acest fruntaș al mișcării naționale o susținea în forul legislativ de la Budapesta pe linia apărării intereselor românilor din Transilvania.

Introducem în circuitul științific această scrisoare depistată de noi în ziarul ploieștean „Alegătorul liber” Anul I, Nr. 3 din 2 iunie 1907. Iată documentul:

D-Sale

D-lui Dr. Alex. Vaida-Voevod

deputat în Budapesta

Adânc jigniți în sentimentele noastre românești, de odiosul atentat, ce s-a săvârșit asupra persoanei D-voastre, de acei bătăuși, care, spre rușinea lumii, se numesc membrii unui parlament european, sub semnații cetățeni ai orașului Ploiești, Vă trimitem expresiunea amărăciunii noastre pentru suferințele ce trebuie să îndurați precum și cuvintele noastre de admirație pentru statornicia eroică, cu care înfrunțați valurile șovinismului desfrânat și de încurajare în nobila luptă, care cu cât va cere suferință mai mare, cu atât vă înalță mai sus în ochii tuturor Românilor. Să știe acei viteji, fii ai lui Arpad, asupra cărora influența civilizației europene, a fost cude-săvârșire stearpă, că violența anarhică, ce au comis în contra suveranității poporului, sunt svârcolirile cele din urmă ale unui sistem de dominațiune, ce trebuie să moară, sunt începutul unui sfârșit care nu mai poate întârzia. „Quem Deus Vult Perdere, Prius Dementat.”

Ploiești 28 mai 1907

(Urmează semnăturile.)

UNIREA TRANSILVANIEI CU ROMÂNIA SĂRBĂTORITĂ LA PARIS DE SOCIETATEA "PRIETENII ROMÂNIEI"

de Cătălin Dobrescu

Un mare prieten al României, Louis Marin, fost ministru și deputat, a pus bazele, în 1927 la Paris, Societății „Les amis de la Roumanie” cu scopul de a adânci tradiționalele legături de prietenie dintre Franța și România. Membru de onoare al acestei societăți era și generalul H.M.Berthelot, fostul șef al misiunii militare în România precum și savantul N.Iorga. Printre scopurile acestei societăți era și menținerea contactelor între foștii combatanți din timpul războiului, ce, nouă românilor, ne-a adus Unirea deplină, când românii adunați la Alba Iulia au adăugat la Coroana regelui Ferdinand I, diamantul Ardealului dezrobitor.

În ziua de 11 noiembrie 1928 în preajma aniversării unui deceniu de la actul istoric de la 1 decembrie 1918, societatea „Prietenii României” a organizat o festivitate de comemorare a acestui eveniment, la care și Franța și-a adus o însemnată contribuție. Sufletul acestei acțiuni a fost căpitanul aviator Cochet, fost membru al misiunii militare franceze în România și Ion Gheorghiu, prim secretar al Legației României la Paris, decorat cu ordinul Mihai Viteazul pentru fapte de arme în timpul războiului.

La această comemorare au fost invitați și au participat savantul Em. De Martonne, generalul Berthelot, Elena Văcărescu, generalul Pétin, fost șef de stat major al misiunii militare franceze în România și fost atașat militar al Franței la București după război, iar în 1928 era Comandantul militar al Corpului I de armată din Lille, precum și membru al legației române din Paris.

Ceremonia s-a desfășurat la Sorbona în amfiteatrul „Richelieu”. Aici Em. de Martonne a conferențiat despre „Ardealul din punct de vedere geografic, etnic și istoric”. Acesta desvolta, în mod documentat, lupta românilor din Ardeal, unde formează majoritatea covârșitoare a populației, împotriva dominației maghiare.

Victoria a fost posibilă deoarece, românii de aici au avut o elită politică, care a dorit dintotdeauna unirea cu vechiul regat. Pentru Em. de Martonne, prieten al lui N.Iorga, care va conferenția și la Universitatea de la Vălenii de Munte, cunoscător al istoriei românilor, intrarea României în război, la 14 august 1916, a fost elementul determinant al prăbușirii conglomeratului austro-ungar iar tratatul de la Trianon a redus Ungaria la proporțiile ei juste din punct de vedere etnic și geografic iar pentru România, consacra dorinței celor patru milioane de români să fie, de aici înainte, uniți pe vecie cu România.

Festivitatea a continuat cu prezentarea lucrării

generalului Pétin, apărută, atunci, în editura Payot, intitulată „Drama română 1916-1918”, apreciată ca o reală contribuție la istoricul războiului nostru, cu o prefață semnată de un valoros mareșal al Franței, Weygand. Generalul Pétin a dedicat cartea generalului Berthelot și camarazilor săi din misiunea franceză, ofițerilor și soldaților români care au trăit cot la cot cu noi în această perioadă tragică și s-au bătut cu un curaj admirabil, precum și mareșalului Prezan.

În prezentarea cărții sale generalul Pétin, alt prieten al României, ca unul ce a împărtășit atât suferințele și bucuriile noastre și a luat parte la toate actele dramei române din anii 1916-1918, cunoscând calitățile și slăbiciunile armatei noastre, apreciind imensele eforturi și sacrificii făcute, acuza aliatul rus de dezastrul, retragerea și greutățile rezistenței din Moldova. Evocând refuzul rușilor de a se implica mai puternic în timpul bătăliei din jurul Bucureștilor, acuzând pe generalul Sachorov de a trimite la timp forțe, Pétin arată că i-a amintit acestui infatuit general rus ce s-a întâmplat la Waterloo și dacă înțelege să joace rolul lui Grouchy, acesta i-a răspuns arogant, că nu-i dispus să asculte un curs de istorie universală. Ilustrul general francez releva că aceste incidente caracterizează bine unele situații culminante ale „dramei românești”, luminează unele părți obscure ale războiului nostru pentru unitate națională. Susține cu tărie că dacă aliatul rus și-ar fi îndeplinit ferm obligațiile sale militare alta ar fi fost, nu numai situația României dar chiar și a Rusiei. Aceasta a obstrucționat mult aprovizionarea României cu muniție și material de război urmărind în scop ascuns, înfrângerea militară a României, dând ca exemplu greutățile întâmpinate de generalul Rudanu, atașat militar la aris în această problemă. Această festivitate, pe lângă faptul că a fost un omagiu de recunoștință a Franței pentru ajutorul pe care România l-a dat acestei țări prietene prin intrarea în război, când soarta bătăliei de la Verdun era departe de a fi decisă, atrăgând asupra noastră furia diviziilor germane, aduce date noi privind evenimentele din acea perioadă tragică pentru noi și reprezintă totodată o cimentare a legăturilor ce uneau cele două țări surori, având la bază originea comună și faptul că, împreună, prin luptă, au făcut să triumfe dreptul asupra forței, instaurarea păcii, ca toate popoarele să contribuie la sporirea patrimoniului lor comun de progres și civilizație. Cele prezentate de noi, se vor a fi un modest omagiu adus eroilor care acum 101 de ani au transpus în viață visul de aur a românilor- Unirea.

- august – octombrie – Se desfășoară luptele din zona Tabla Buții (1916)
- august – 525 de ani de la nașterea pictorului baroc Correggio (1494) și 485 de ani de la moartea sa (05.03.1534)
- august – Se naște arhitectul, pictorul, scenograful și prozatorul Sergiu Singer (1928, Ploiești)
- august – Se inaugurează Muzeul de Științele Naturii Ploiești (1956) și Muzeul de Artă Plastică Ploiești (1956)
- 01.08.- 275 de ani de la nașterea biologului Jean-Baptiste Lamarck (1744) și 190 de ani de la moartea sa (18.12.1829)
- 01.08.- Intră în vigoare, pentru prima dată în lume, sistemul metric (1793)
- 01.08.- 200 de ani de la nașterea scriitorului Herman Melville (1819 - 1891)
- 01.08.- Se naște folcloristul Alexandru Antemireanu (1877, com. Tomșani, Ph.-1910)
- 01.08.- Se naște poetul Gellu Naum (1915-2001)
- 01.08.- Se creează Curtea Județeană de Justiție de la Haga(1921)
- 01.08.- A avut loc raidul american „Tidal Wave” asupra Ploieștiului (1943)
- 01.08.- Se naște actorul și rapsodul Tudor Gheorghe(1945)
- 01.08.- Se naște poetul Titus Văjeu (n.1948, Breaza)
- 01.08.- 70 de ani de când a început să apară ziarul „Flamura Prahovei” (în mai multe serii, 1949-1989)
- 02.08.- 95 de ani de la nașterea scriitorului Nicuță Tănase(1924-1986)
- 04.08.- Se naște poetul Percy Bysshe Shelley (1792-1822)
- 04.08.- 130 de ani de la moartea poetei Veronica Micle (1850-1889)
- 04.08.- Se naște sculptorul și regizorul de film Horia Igiroșanu(1896-1960)
- 04.08.- 160 de ani de la nașterea scriitorului Knut Hamsun (1859 - 1952)
- 04.08.- Se naște Louis Armstrong, jazzman american (1901-1971)
- 04.08.- Se naște poetul român de expresie franceză din Anglia, Constantin Michael-Titus (1925, Ploiești)
- 04.08.- Se naște matematicianul prof. univ. dr. docent Romulus Cristescu (n.1928, Ploiești)
- 04.08.- Se naște scriitorul Lucian Cursaru (1928, Ploiești - 1994)
- 04.08.- 80 de ani de la nașterea poetului și psihologului Stelian Stan (1939, com. Tinosu, Ph.-2012)
- 05.08.- Se naște scriitorul Guy de Maupassant (1850-1893)
- 05.08.- 110 ani de la nașterea dr. în filologie Nina Facon (1909, Ploiești) și 45 de ani de la moartea sa (25.11.1974)
- 05.08.- Se naște scriitorul Marin Preda (1922-1980)
- 05.08.- Se naște publicistul Ioan V.Groșescu (n.1941, Ploiești)
- 06.08.- 230 de ani de la nașterea economistului Friederich List (1789 - 1846)
- 06.08.- 210 de ani de la nașterea poetului Alfred Tennyson (1809 - 1892)
- 06.08.- 90 de ani de la nașterea sculptoriței Georgeta Caragiu (n. 1929)
- 06.08.- Se naște poetul Cezar Ivănescu (1941-2008)
- 06.08.- Aviația americană a lansat prima bombă atomică asupra localității japoneze Hiroshima (1945)
- 07.08.- Se naște profesorul și poetul Ion Dumitru (pseudonim Ion Deșirna) (n.1935, com, Șirna, Ph.)
- 08.08.- A avut loc mișcarea republicană de la Ploiești (1870)
- 08.08.- Se naște scriitorul Mihai Sevastos, autor- coordonator al marii monografii „Ploiești” (1892-1976)
- 08.08.- Se desfășoară prima ediție a competiției de tenis „Cupa Davis”(1900)
- 08.08.- Se naște poetul Sașa Pană (Al. Binder) (1902- 1981)
- 08.08.- S-a născut poetul și ziaristul ing. Marius Daniel Mihai (1969)
- 09.08.- Are loc prima slujbă în Capela Sixtină (1483), la inaugurarea acesteia în Palatul papal de la Vatican
- 09/19.08.- Moare domnitorul Mihai Viteazul, ucis pe Câmpia Turzii(1601)
- 09.08.- 100 de ani de la moartea compozitorului Ruggero Leoncavallo (1858-1919)
- 09.08.- Se naște dr. în biologie și omul de cultură Vladimir Iuliu Guscic (1932 - 2007, Ploiești)
- 10.08.- Se așează piatra de temelie a Castelului Peleş din Sinaia (1875)
- 10.08.- Se naște arhitectul Corneliu Marcu (n.1909, Ploiești)
- 10.08.- Se naște istoricul literar Ion Negoitescu (1921-1993)
- 10.08.- Se naște critiul literar Barbu Cioculescu (1927)
- 10.08.- 90 de ani de la nașterea actriței Tamara Buciceanu- Botez (1929)
- 10.08.- 35 de ani de la moartea poetului Virgil Mazilescu (1942-1984)
- 11.08.- 305 de ani de când Prezidiul Academiei din Berlin hotărăște alegerea lui Dimitrie Cantemir ca membru (1714)
- 11.08.- 135 de ani de la nașterea scriitorului Panait Istrati (1884 - 1935)
- 11.08.- Se naște scriitorul Teodor Mazilu (1930-1980)
- 11.08.- Se naște publicistul Minel Ghiță-Mateucă (n.1951), activitate în Ploiești
- 12.08.- Ziua Internațională a Tineretului
- 12.08.- Are loc bătălia de la Marathon, atenienii învingând armata persană (490 î. Hr.)
- 12.08.- Se naște scriitorul Ion Ghica (1816-1897)
- 12/24.08.- Se naște Ferdinand I, rege al României (1865-1927)
- 12.08.- Se naște ing. Mihail Constantinescu (1903, Vălenii de Munte-Ploiești, 1983)
- 12.08.- 100 de ani de la nașterea fotbalistului Gheorghe Corvin Urich (1919, Ploiești - 2006)
- 12.08.- 100 de ani de la nașterea epigramistului Nelu Quintus (n.1919, Ploiești- 2014,Ploiești)
- 12.08.- 65 de ani de la nașterea prof. dr. în istorie Polin T. Zorilă (n. 1954), activitate în Ploiești
- 13.08.- 120 ani de la nașterea regizorului Sir Alfred Hitchcock (1899 - 1980)
- 13.08.- 65 de ani de la nașterea profesoarei și muzicienei Carmen-Rodica T. Georgescu (n.1954, Ploiești)
- 13.08.- 50 de ani de la moartea istoricului de artă George Oprescu (1891-1969)
- 14.08.- Se naște scriitorul John Galsworthy (1867-1933)
- 14.08.- Se naște istoricul literar Mircea Ghițulescu (1945-2010)
- 14.08.- Pakistanul devine stat independent și suveran (1974)
- 14.08.- Se naște poetul și publicistul Lucian Avramescu (n. 1948, com. Sângeru, Ph.)
- 14.08.- 65 de ani de la nașterea prof. dr. în istorie Doru Dumitrescu (n.1954, Mizil)
- 14.08.- 65 de ani de la nașterea actorului Răzvan Vasilescu (n.1954)
- 14.08.- 35 de ani de la moartea eseistului Vasile Lovinescu (1905-1984)
- 15.08.- 305 ani de la uciderea domnitorului Constantin Brâncoveanu și a celor patru fii ai săi (Constantinopol, 1714)
- 15.08.- 250 de ani de la nașterea lui Napoleon I Buonaparte, împărat al francezilor (1769- 1821)
- 15.08.- Se naște scriitorul Sir Walter Scott (1771-1832)
- 15.08.- Se naște sculptorul Ivan Mestrovic (1883-1962)
- 15.08.- 90 de ani de la nașterea dr. ing. geofizician Marius Petre Visarion, membru corespondent al Academiei Române (n.1929, Ploiești)
- 15.08.- Se naște scriitorul Marcel Mihalaș (1937-1987)
- 15.08.- Se naște conf. univ. dr. în istorie, colonel Gavriil Preda (1955, Râncezi-Nucșoara-Posești, Ph.)
- 15.08.- Se naște prof. dr. în filologie Violeta Mihai (1967), cu activitate în Ploiești
- 16.08.- Se naște antrenorul de fotbal Ilie Oană (1918-1993)
- 16.08.- Se naște istorică Constantin M.Boncu (1906 - 1986, Ploiești)
- 16.08.- Se naște dr. în geologie și paleontologie Sabba Ștefănescu (1857-1931, Sinaia)
- 16.08.- Se naște criticul literar și poetul Virgil Ierunca (1920-2006)
- 16.08.- Se naște istoricul literar Ovidiu S. Crohmălniceanu (1921-2000)
- 16.08.- Se naște scriitoarea Gabriela Melinescu (1942)
- 16.08.- Se naște istoricul și muzeograful dr. Lia Maria Voicu (n. 1947), activitate în Ploiești
- 16.08.- Se naște regizorul și teatrologul Lucian Sabados (n.1956, Ploiești)
- 16.08.- Ciprul obține independența (1960)
- 17/29.08.- Se naște inginerul Traian Vuia (1872-1950)
- 17.08.- 55 de ani de la moartea sociologului și esteticianului Mihail Ralea (1896 - 1964)
- 17.08.- Se naște graficianul Marcel Chirnoagă (1930, Bușteni - 2008)
- 18.08.- Se naște regizorul de cinema Marcel Carné (n.1909)
- 18.08.- Se naște istoricul Neagu Djuvara (n.1916)
- 18.08.- Se naște prof. univ. dr. ing. Liviu Librescu (1930, Ploiești - 2007, SUA),Cetățean de Onoare al Municipiului Ploiești post-mortem
- 18.08.- Se naște poetul Ion Gheorghe(1935)
- 19.08.- 90 de ani de la moartea coreografului Serghei Diaghilev (1872 - 1929)
- 19.08.- Se naște muzicianul George Enescu (1881 - 1955)
- 19.08.- Se naște pictorul Sergiu Rugină (n.1931)
- 19.08.- Se naște scriitorul Dumitru Radu Popescu (n.1935)
- 19.08.- Se naște ing. Aurelian Nicolae Gogulescu (n.1952, Ploiești)
- 19.08.- Se naște preotul Gheorghe Mușat (n.1953)
- 19.08.- Se naște dr. în teologie, preot Răzvan Vasile Tatu (n.1978)
- 20.08.- 165 de ani de la moartea filosofului F.W.J. von Schelling (1775-1854)
- 20.08.- 155 de ani de la nașterea omului politic Ion I.C. Brătianu (1864- 1927)

- 20.08.- Se naște istoricul Constantin I. Giurescu (1875, sat Chiojdu Mic, jud. Buzău-1918)
- 20.08.- Se naște dramaturgul Horia Lovinescu (1917-1983)
- 20.08.- Se naște istoricul literar prof. univ. dr. Zoe Dumitrescu- Bușulenga (1920-2006)
- 20.08.- 75 de ani de la moartea profesorului de matematică Constantin Ilovici (1908-1944)
- 20.08. - S- a născut Vasile Tărățeanu(1945)
- 20.08. - 65 de ani de la nașterea publicistului și traducătorului Vasile Moga (n.1954)
- 20.08. - Se naște graficiană Emanuela Ceapă (n.1956, Ploiești)
- 20.08. - S-a născut violonistul Gabriel Croitoru (1965)
- 21.08.- 150 de ani de la apariția ziarului „Democrația”, bisăptămânal ploieștean (1869-1871)
- 21.08. - Se naște actorul Toma Caragiu (1925 - 1977)
- 21.08. - Se naște boxerul și antrenorul Titu Tudor (n.1955, Ploiești), Cetățean de Onoare al Municipiului Ploiești post-mortem
- 22.08.- Se naște compozitorul Claude Debussy (1862-1918)
- 22.08.- Se naște violonistul și compozitorul Alexandru Albu (1897, Sinaia- 1978)
- 22.08.- 115 ani de la nașterea sculptorului Gh. D. Anghel (1904-1966)
- 22.08.- Se naște istoricul literar Alexandru Piru (1917-1993)
- 22.08. - 75 de ani de la moartea colonelului și istoricului Constantin Zagorîț (1882, com. Mănești, Ph. - 1944, Ploiești)
- 22.08. - S-a născut scriitorul ing. Gheorghe Râmboiu Bursucanu (1931)
- 22.08.- Se naște pictorul Sorin Adam (n.1968, Ploiești)
- 23.08. - 250 de ani de la nașterea zoologului Georges Cuvier (1769 - 1832)
- 23.08. - 150 de ani de la nașterea scriitorului Edgar Lee Masters (1869 - 1950)
- 23.08. - S-a născut poetul Costin Lupu(1947, Ploiești)
- 23.08.- 75 de ani de la insurecția militară antifascistă de eliberare a țării (1944)
- 23.08.- Se naște criticul literar Mircea Iorgulescu (1943, com. Valea Călugărească, Ph.-2011, Paris)
- 23.08.- Se naște filosoful și eseistul Andrei Gabriel Pleșu (1948)
- 24.08.- Se înființează Biblioteca Societății Academice Române (azi, Biblioteca Academiei Române) (1867)
- 24.08. - 120 de ani de la nașterea scriitorului Jorge Luis Borges (1899 - 1986, Elveția)
- 24.08. - S- a născut teatrologul Aurelia Revent (1933), activitate în Ploiești
- 24.08.- Se naște scriitorul Paul Coelho (1947)
- 25.08.- 275 de ani de la nașterea filosofului Johann Gottfried Herder (1744-1803)
- 23.08.- Se naște actrița Lucia Sturdza- Bulandra (1873-1961)
- 25.08. - 120 de ani de la nașterea actriței Nelly Constantinescu (1899) și 40 de ani de la moartea sa (14.06.1979)
- 25.08.- Se naște compozitorul și dirijorul Leonard Bernstein (1918-1990)
- 25.08. - 80 de ani de la nașterea dr. în istorie Mihai T. Rachieru (n. 1939)
- 25.08. - Se naște preotul și publicistul Bogdan Costin Georgescu (n.1968, Ploiești)
- 25.08. - Se naște poetul prof. Gelu Nicolae Ionescu (n.1978, Ploiești)
- 26.08.-31.10?- Se naște navigatorul și descoperitorul Christofor Columbus (1451-1506)
- 26.08. - Se naște scriitorul Cristu S.Negoescu (1858 - 1923)
- 26.08. - Se naște ing. Gerard Joseph Duqué (1866, Belgia - 1956)
- 26.08.- Se naște Maica Tereza of Calcutta (1910-1997)
- 26.08. -105 ani de la nașterea scriitorului Julio Cortázar (1914) și 35 de ani de la moartea sa (12.02.1984)
- 26.08. - Se naște scriitorul și publicistul prof. univ. dr. Adrian Voica (n.1936, Ploiești), critic și istoric literar
- 26.08. - S- a născut criticul literar și scriitoarea Mariana Ionescu(1947- 2015). A absolvit liceul în Ploiești.
- 27.08.- Se naște filosoful George Wilhelm Friederich Hegel (1770-1831)
- 27.08.- Se naște criticul literar Mircea Zăciu (1928-2000)
- 27.08.- Se naște istoricul literar Zigu Ornea (1930-2001)
- 27.08. - 80 de ani de la nașterea dr. în filologie și a poetei Elis Râpeanu (n. 1939, com. Valea Călugărească, Ph.)
- 27.08.- Republica Moldova își proclamă independența (1991)
- 28.08/09.09.- Se naște scriitorul Lev Nikolaevici Tolstoi (1828-1910)
- 28.08.- Se naște baritonul Nicolae Herlea (n.1927)
- 28.09.- 80 de ani de la nașterea arhitectului Peter Fritz Derer (n. Ploiești, 1939)
- 28.08.- 80 de ani de la nașterea scriitoarei Rodica Ojog- Brașoveanu (1939-2002)
- 28.08. - 75 de ani de la nașterea criticului literar Marin Mincu (1944-

- 2010)
- 29.08.- Germanul Gottlieb Daimler a brevetat „automobilul pe două roți”, viitoarea motocicletă (1885)
- 29.08.- Se naște pianista Ilinca Dumitrescu (1952)
- 29.08.- S- a născut interpretul Michael Jackson(1958- 2008)
- 9.08. - Se naște gimnasta Corina Ungureanu (n.1980, Ploiești), Cetățean de Onoare al Municipiului Ploiești post-mortem
- 30.08./11.09.- 125 de ani de la nașterea regizorului de film Alexandr. P. Dovjenko (1894-1956)
- 30.08.- Se naște eminescologul dr. docent Augustin Z.N. Pop (Popescu) (1910-1988)
- 30.08.- A fost încheiat Diktatul de la Viena, în urma căruia România ceda Ungaria nord- vestul Transilvaniei (1940)
- 30.08. - Se naște sportiva judokana Alina Alexandra Dumitru (n.1982)
- 31.08.- Ziua Limbii Române (în Republica Moldova)

CUPRINS

ÎNSEMĂNĂRI RAPIDE DESPRE SPAȚIUL IMAGINAR AL LITERATURII ROMÂNE – PAG. 1
AMINTIRI DESPRE STATUI – PAG. 3
LUPTELE DE LA GALAȚI – PAG. 4
GALERIA MARILOR EPIGRAMIȘTI - GHEORGHE PENCIU (VII) – PAG. 5
SĂ NU UITĂM ODISEEA TRANSILVANIEI! ȘI ISTORICUL TRATAT DE PACE DIN 1920 DE LA TRIANON! (VII) – PAG. 7
RĂSFOIRI ȘI COMENTARII, DIN LUMEA EPIGRAMEI – PAG. 8
DOCTRINE ȘI CURENTE POLITICE – PAG. 9
DESPRE NEMĂRGINIRE, DINTR-O MARGINE DE LUME – PAG. 10
PRIMUL PILOT PLOIEȘTEAN – ALEXANDER HENRI SCHWARTZ (VIII) – PAG. 10
ȚINTEA MUZICALĂ – PAG. 11
CULTURA ȘI ARTA – CONTRIBUȚII ȘI FRUSTRĂRI ÎN PROCESUL GLOBALIZĂRII – PSIHLOGIA DE ANSAMBLU A ROMÂNULUI REFLECTATĂ ÎN CÂNTAREA SA (PARTEA ÎNTÂI) – PAG. 12
SOCIETATEA PLOIEȘTEANĂ DE LA 1918 LA 1940 – PAG. 12
TOMA T. SOCOLESCU – ION MINCU. ARHITECT 1851-1912 – PAG. 13
CORESPONDENȚA POETULUI GRIGORE ARBORE CU BASARAB NICOLESCU (VII) – PAG. 14
ELENA TRIFAN – ÎNSEMĂNĂRI DE CĂLĂTORIE – PAG. 15
I. INTRODUCERE ÎN ONTOLOGIA CĂRȚII – PAG. 16
UN SCRITOR UITAT, VASILE POP 1875-1931 – PAG. 17
INTELECTUALI AI COMUNEI TEIȘANI – PAG. 19
SINAIA ÎN POEZIA FRANCEZĂ – PAG. 21
O SCRISOARE DE SOLIDARITATE CU ALEXANDRU VAIDA-VOEVOD – PAG. 21
UNIREA TRANSILVANIEI CU ROMÂNIA SĂRBĂTORITĂ LA PARIS DE SOCIETATEA „PRIETENII ROMÂNIEI” – PAG. 22
CALENDAR CULTURAL – PAG. 23

STELIAN CONSTANTIN-STELIAN

(3 ianuarie 1904, Câmpina - 18 decembrie 1946, București)

Aspecte inedite privind un scriitor uitat

In memoriam Constantin Hârlav (14 mai 1950 - 21 martie 2014)

de Alexandru H. POPA

NOTĂ

Dintr-o regretabilă neatenție, în numărul anterior, în locul autorului Alexandru H. Popa, a fost trecut Constantin Dobrescu. Ne cerem iertare pentru greșală.

IV- Popasuri Câmpinene - Profesorul (I)

(continuare din numărul 148, iulie 2019)

Se poate observa un program orar încărcat și diversificat la mijlocul săptămânii, ce implica o pregătire anterioară, cu grijă a orelor și o concentrare corespunzătoare pentru buna desfășurare a activității.

Autorul mulțumește personalului care deservește sala de studii de la S.J.A.N. - Prahova, pentru ajutorul dat în vederea documentării.

În partea a doua a episodului privind activitatea de profesor la Câmpina a scriitorului uitat Stelian Constantin, vom prezenta aspecte rezultate din studiul documentelor păstrate în arhive.

BIBLIOGRAFIE

1. - Constantin Hârlav - Un scriitor uitat: Constantin Stelian - O fișă de dicționar - Anuarul Muzeului de Istorie și Arheologie, vol. I (9), Serie nouă, Ploiești, 1991, pag. 271 - 277;
2. - Geo Bogza - Jurnal de copilărie și adolescență, Ed. Cartea Românească, București, 1987, pag. 135 și pag. 383;
3. *** - S.J.A.N. - Prahova - Fondul Liceul de băieți din Câmpina, dosar 61/1927, fila 30 față;
4. *** - S.J.A.N. - Prahova - Fondul Liceul de băieți din Câmpina, dosar 74/1928 - 1929, Registrul de prezență profesorilor la ore.

V- Popasuri Câmpinene - Profesorul (II)

După detașarea de la București pentru un an de zile, profesorul Pompiliu Constantinescu, revine în anul școlar 1928 - 1929 pe postul unde era titular, la liceul de băieți din Câmpina.

Profesorul Stelian Constantin, în acest an școlar n-a mai putut primi ore la liceu, cum rezultă din corespondența dintre directorul liceului și Inspectoratul regiunii a VIII-a școlare București, ce s-a păstrat la S.J.A.N. - Prahova.

Reproducem textul copiei cererii lui Stelian Constantin adresată Ministrului Instrucțiunii (nedată), atașată adresei Nr. 3693 din 25-II-1929 a Inspectoratului regiunii a VIII-a Școlare - București [1] (vezi fig. 1) către directorul Liceului de băieți din Câmpina și răspunsul directorului Ștefan Popescu la adresa menționată [2].

Domnule Ministru

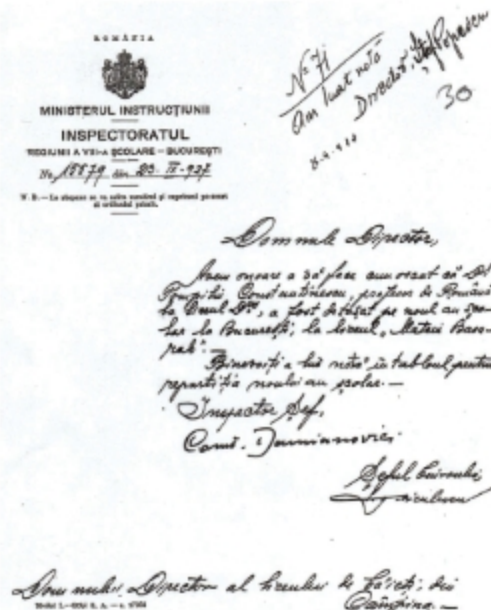
Subsemnatul, doctorand în Litere și licențiat în Filosofie și absolvent al Seminarului Pedagogic Universitar, cu onoare vin a vă ruga să binevoiți a dispune să mi se formeze o catedră la liceul de băieți din Câmpina în completare cu școala inferioară de meserii din același oraș, având în vedere că la aceste școli se găsesc destule ore suplimentare.

Aceasta cu atât mai mult, cu cât subsemnatul sunt câmpinean și nu am în prezent nici un venit.

Cu stimă,
ss, Constantin Stelian
Str. Carol 80, Câmpina.

BIBLIOGRAFIE

1. *** - S.J.A.N. - Prahova - Liceul de băieți din Câmpina, dosar 75/1929, fila 58 față;
2. *** - S.J.A.N. - Prahova - Liceul de băieți din Câmpina, dosar 75/1929, fila 56 față-verso;

EXECUTAT
LA SERVICIUL JUDEȚEAN
PRAHOVA
AL ARHIVELOR NATIONALE

